

INFO LGOG KRING TER HORST

Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap kring Ter Horst
Opgericht 1 januari 1974

1989 no 0; 1990 no 1 en 2; 1991 no 3 en 4; 1992 no 5 en 6; 1993 no 7 en 8;
1994 no 9 en 10; 1995 no 11, 12 en 13; 1996 no 14 en 15; 1997 no 16 en 17;
1998 no 18 en 19; 1999 no 20 en 21; 2000 no 22 en 23; 2001 no 24 en 25; 2002
no 26 en 27; 2003 no 28 en 29; 2004 no 30 en 31; 2005 no 32 en 33; 2006 no
34 en 35; 2007 no 36 en 37; 2008 no 38 en 39; 2009 40 en 41; 2010 no 42 en
43; 2011 no 44 en 45; 2012 no 46 en 47; 2013 48 en 49; **2014 no 50**

INFO LGOG KRING TER HORST

Zesentwintigste jaargang, nummer 50, februari 2014

Een uitgave van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap
kring Ter Horst.

INFO LGOG verschijnt twee maal per jaar. De oplage is 200 exemplaren.

REDACTIE INFO LGOG

Dhr. J.H. Jenniskens (Jos)

Engelerveld 14, 5961 DP Horst.

Telefoon: 077 398 2948

Telefoon: 06-13636386

mailadres: josjenniskens@home.nl

Dhr. J.T.L. Duijf (Jan)

Kloosterstraat 19, 5961 GE Horst

Telefoon: 077 398 8322

Mailadres: jtlduijf@hetnet.nl

Redactieadres: Engelerveld 14, 5961 DP Horst, telefoon 077 398 2948

e-mail: josjenniskens@home.nl

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	4
<i>Bij gelegenheid van het 50e nummer van INFOLGOG</i>	5
<i>Columns</i>	
Historische sensatie (6) Wim Moorman	10
ON-GE-LO-FE-LIJK! Xavier van Dijk	17
<i>Artikelen</i>	
Ter Voert in de Echo	12
Zeer oude vermelding van de naam Horst	21
Grafheuvel - Sint Goarkapel - zandvang Meerlo	24
Mysterie Lottumse luidklok opgelost	27
Zuringpeel, berg vol energie	30
Een geschiedenis van de Melderse droogmolen	34
Zeer ernstig autobusongeluk in Blerick	38
<i>Interview</i>	
Wout Hermans en zijn kastelen	51
<i>Opinie</i>	
De heiliging van de hemel op aarde	57
<i>Lezingen en Excursies</i>	62
<i>Bestuurszaken</i>	
Bij aanvang van het nieuwe seizoen	7
Jaarverslag 2013	63
Programma 2014	67
Bestuur LGOG kring Ter Horst	68

VAN DE REDACTIE

U leest nu in de vijftigste uitgave van uw clubblad. Een jubileum waar Marcel van den Munckhof in een artikel wat langer bij stilstaat. Hij schrijft ondermeer over de toegenomen technische mogelijkheden om het blad visueel aantrekkelijker te maken. Voor de redactie is ook sprake van een noodzaak om inhoudelijk te moderniseren: de website van onze kring besteedt in de vorm van convocaten veel aandacht aan lezingen en excursies. Bestuurszaken kunnen hier eveneens worden gepubliceerd.

De INFO LGOG zal daarom nog meer dan in het verleden de nadruk leggen op de geschiedschrijving vanuit de diverse kernen van onze gemeente. Huub Hendrix is bereid gevonden om ons artikelen over Lottum en Grubbenvorst ter beschikking te stellen, terwijl Arnold Jacobs ons voortaan zal voorzien van stukken over Swolgen en Meerlo. De redactie is blij met hun medewerking.

Wij hopen u telkens een palet te kunnen bieden met de nodige couleur locale. Deze benadering zou, in combinatie met de verschillende invalshoeken en stijlen van de auteurs, garant moeten staan voor een kleurrijke waaier aan artikelen. Overigens vanaf dit nummer afgedrukt op een betere kwaliteit papier. ◀

Albert Heijn

Horst aan de Maas

AH heeft in samenwerking met het LGOG Ter Horst een serie koffiemokken uitgegeven met afbeeldingen van historische panden in Horst.

BIJ GELEGENHEID VAN DE PUBLICATIE VAN HET 50^e NUMMER VAN INFO LGOG...

Marcel van den Munckhof, voorzitter

Hiermee wil ik de redactie een welgemeende felicitatie overbrengen met deze mijlpaal. Het woord vijftig is zo gezegd, maar als u alle nummers op een rij ziet staan, zoals ik nu bij het schrijven van dit stukje, dan zou u ook weten dat het de samenstelling van zoveel nummers een niet geringe opgave is geweest!

In maart 1989 is het eerste nummer verschenen. In alle bescheidenheid hebben de toenmalige redactieleden het als een nulnummer bestempelt en is in die zin ook met de telling begonnen. Voor de echte wiskundigen onder ons betekent dit dat u eigenlijk nummer 51 in handen heeft!

In dat nulnummer staat dat een brainstormgroep eind jaren 80 heeft nagedacht over het reilen en zeilen van de kring; een van de zaken die daaruit naar voren kwam, is "de uitgave van een verenigingsblad". Het nulnummer bevat naast een overzicht van de activiteiten in de eerste vijftien jaren van het bestaan van de kring ook de conclusies van de genoemde groep. De eerste redactieleden, vanaf nummer 1 in maart 1990, zijn mevrouw Yvonne Hermans en de heer Ger Verheijen; zij hadden samen met Jos Schatorjé het rapport geschreven dat in het nulnummer gepubliceerd werd.

Al die jaren is het blad trouw gebleven aan de opdracht om "naast echt verenigingsnieuws (...) korte, gedocumenteerde artikelen van leden te plaatsen" (Info LGOG, nummer 1, blz. 3). In dit 50e nummer treft u, misschien nog meer dan ooit, artikelen uit alle delen van de kring aan: inmiddels is een netwerk aan correspondenten ontstaan. "Waar mogelijk zullen zwart/wit illustraties worden opgenomen" staat op dezelfde bladzijde. We leven nu in een tijd waarin kleurendruk binnen bereik is en ook de opmaak professioneler is geworden dankzij de moderne techniek.

Vanaf nummer 17 heeft Ger Verheijen zijn plaats in de redactie afgestaan en is Wim Moorman op zijn stoel gaan zitten. Met Wim kwamen ook de advertenties, zo is te lezen in het redactionele

schrijven; ik denk overigens niet dat er een verband is tussen beide zaken. De twee redactieleden hebben tot nummer 42 de scepter gezwaaid; vanaf nummer 43 werd de pen (of met name de computer) overgedragen aan Jos Jenniskens die een nummer later versterking kreeg in de persoon van Jan Duijf. Beide heren voeren tot op dit moment nog steeds de redactie.

Een langdurige bezetting en een consistent redactiebeleid hebben ervoor gezorgd dat het blad anno 2014 nog steeds bestaat. Met de redactieleden is geregeld overleg en het Bestuur wil hen graag zoveel als mogelijk de vrije hand geven in het redactiebeleid, in de keuze van de artikelen en de inhoud. Een en ander gaat natuurlijk in het vertrouwen dat het belang van onze vereniging en dat van de geschiedbeoefening steeds voorop staan. De redactie heeft in al die jaren dat vertrouwen nooit geschaad en kwam met nieuwe initiatieven en ideeën die door het Bestuur worden toegejuicht en ondersteund.

Natuurlijk ook een felicitatie aan al diegenen die hebben meegeholpen aan het vullen van de nummers: alle leden die artikelen schreven, die interviews gaven en ze opschreven, die recensies samenstelden, alle secretarissen die jaarverslagen in het tijdschrift publiceerden, alle andere bestuursleden die op de een of andere manier voor een nuttige invulling zorgden. Zonder hen was ons mooie blad nooit geworden wat het nu is.

En tenslotte ook een felicitatie – en dank – aan degenen die voor de druk, de bezorging en de verzending zorgden. Zonder hen waren deze boekwerkjes nooit tot al onze leden gekomen. Natuurlijk, op dit moment speelt internet ook een rol doordat de oude nummers allemaal gearchiveerd op onze website na te lezen zijn waarop onze webmaster een belangrijke rol in gespeeld heeft.

Ik spreek, mede namens mijn collega's van het Bestuur van de Kring Ter Horst, de verwachting uit dat we voor de komende jaren op dezelfde manier verder zullen gaan en verbeteringen aan kunnen brengen waar mogelijk en waar nodig. Dat kan alleen als alle leden ook reageren op continue oproepen van de redactie om materiaal in te leveren voor de volgende nummers. Uw reacties motiveren de redactie en zullen Info LGOG verder laten bloeien!

Nogmaals proficiat aan allen die meehielpen aan de voorbije nummers! ◀

BIJ AANVANG VAN HET NIEUWE SEIZOEN

Marcel van den Munckhof, voorzitter

Aan de leden van de Kring Ter Horst,

Inmiddels schrijven we alweer 2014 en heeft de secretaris een terugblik op de activiteiten van 2013 gepubliceerd. Laten we in dit stukje vanwege het bestuur van de Kring Ter Horst van – inmiddels – koninklijk LGOG vooruit kijken naar de zaken die in 2014 op het programma staan, het jaar waarin de kring het veertigjarige bestaan viert.

Dit bescheiden jubileum – zeker bescheiden wanneer het wordt afgezet tegen het 150-jarige jubileum van ons provinciale genootschap in het voorbije jaar – zal ook even bescheiden gevierd gaan worden. Op dit moment zijn de plannen om na de jaarvergadering er extra aandacht aan te besteden door een ander onderwerp voor te stellen dan gebruikelijk: een avond met een – eenvoudige – proeverij. Wellicht dat er in de loop van het jaar nog andere speciale activiteiten worden ontplooid: als lid kunt u altijd suggesties aandragen en bovendien bent u als eerste op de hoogte van onze bijeenkomsten door de convocaten. Die convocaten worden in de regel vanuit het Bureau in Maastricht verstuurd. Om de kosten in de hand te houden is ons gevraagd u aan te sporen de convocaten per e-mail te gaan ontvangen als u ze nog op papier via de post krijgt.

Dit jaar verschijnt ook het boek Limburg. Een geschiedenis. In dit driedelige werk wordt ook aandacht aan onze streek besteed en alleen daarom al is het de moeite waard. Anderzijds kijkt het ook over onze kringgrenzen heen: in samenwerking met de zusterkring Maas en Niers hebben we afgelopen jaar ook over onze kringgrenzen heen gekeken en hebben we samen in de kerstvakantie een bijeenkomst georganiseerd. De bedoeling is hieraan een vervolg te geven in de loop van dit jaar. In maar zullen de leden van ons overkoepelende provinciale genootschap gast zijn in onze kring tijdens de Algemene Ledenvergadering. Het Bestuur is bezig een programma te bedenken voor na de vergadering.

In 2014 wordt 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden gevierd. Hoewel ons gebied formeel geen 200 jaar bij het koninkrijk behoort (vanwege de Belgische opstand) is het Bestuur voornemens er in het najaar van 2014 aandacht aan te besteden. Datzelfde geldt wellicht ook voor de herdenking van het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914, alhoewel de oorlog grotendeels aan ons gebied voorbij is gegaan.

Een lustrumjaar betekent sinds een aantal jaren dat er een meerdaagse excursie komt. Dus ook in 2014. Na de successen naar Thüringen, Lille en Hamburg, staat er weer een reis op het programma. Om diverse redenen (waaronder de kosten maar ook om een groter publiek te trekken door het niet op een werkdag te organiseren) heeft het Bestuur gekozen voor een tweedaagse reis. De bedoeling is om in het laatste weekend van september naar Henegouwen te gaan: de stad Mons (Bergen) bereidt zich voor als Europese Culturele Hoofdstad 2015. Verder staat ook de nevenvestiging van het Louvre in het Noord-Franse Lens (geopend in 2012) op het programma. Het gevolg van een kortere excursie is dat er ook gelegenheid is een eendaagse excursie te organiseren. Deze excursie in april voert ons naar tekenen van de Joodse aanwezigheid in Limburg (Meerssen) en naar het vroegere NAVO-hoofdkwartier in Maastricht.

Bijzonder trots zijn we op ons eigen blad, INFO LGOG. In dit voorjaar verschijnt het 50e nummer. Het Bestuur laat de redactie steeds vrij in de keuze van de onderwerpen en dat heeft een waaiertje aan artikelen opgeleverd die nog immer gevarieerder wordt. Het ligt in de bedoeling om steeds meer met kleur te gaan werken en zo mogelijk ook op beter papier. Daarbij willen we onze adverteerders geen hogere kosten in rekening brengen wat betekent dat we als Bestuur ervoor kiezen een gedeelte uit ons eigen budget te bekostigen. Voor het Bestuur is dit magazine heel belangrijk en daarom achten we het verantwoord om het blad niet helemaal kostenneutraal uit te geven.

Door deze verschillende activiteiten hopen we ook iets te gaan vinden om de jongeren te bereiken.

Wellicht dat in dit jaar opnieuw activiteiten via HEP Horst (Historisch Educatief Platform Horst, www.hephorst.nl) kunnen worden ontplooid. Dankzij onze vrijwilligers, zoals de redactie van INFO LGOG, de postbezorgers, de bestuursleden kunnen we al deze activiteiten volhouden. Op die manier kan ook de vertegenwoordiging in diverse gemeentelijke en regionale gremia worden gerealiseerd: TerHorstNet, diverse overlegorganen en commissies.

De inbreng van onze leden wordt bijzonder gewaardeerd. Een concreet voorbeeld is de oproep om aandacht te besteden aan het veranderend landschap in onze omgeving. Het Bestuur heeft naar aanleiding hiervan een wintercursus georganiseerd die bij het verschijnen van dit overzicht alweer voorbij is. Ook proberen we de onderwerpen voor lezingen zo dicht mogelijk bij huis te vinden. Het op peil houden van het ledenbestand is een voortdurende activiteit – en zorg – van het kringbestuur: daarom proberen we onderwerpen te vinden die aansluiten bij de belangstelling van zoveel mogelijk leden. Om het ledental op peil te houden is het Bestuur bezig een folder voor de kring te maken. Daarmee hopen we de bekendheid van het LGOG te vergroten. Wellicht dat dit materiaal dan ingezet kan worden bij onze activiteiten en vooral bij activiteiten waar veel niet-leden ook komen zoals de zomeravondwandeling.

De lokaliteit De Leste Geulde voldoet nog steeds aan onze wensen en de samenwerking met de zaalhouder is prima. Wij hopen onze lezingen nog lange tijd hier te kunnen houden en verwachten dat onze leden weer even talrijk als voorheen de weg naar deze zaal zullen kunnen vinden om onze activiteiten te bezoeken!

Aldus vastgesteld door het Kringbestuur LGOG Kring Ter Horst op 14 januari 2014. ◀

HISTORISCHE SENSATIES (6)

Gemeentearchief

Wim Moorman

Een stukje graag over historische sensaties, luidde het verzoek. Of beter: mijn historische sensaties. Nooit enige gedachte aan gewijd, maar goed: u vraagt, wij draaien.

Als inwoner van Horst aan de Maas mag je jezelf om tal van redenen gelukkig prijzen. Denk aan de welvaart, denk aan het natuurschoon, denk aan je medeburgers waarmee door de bank genomen goed te leven valt. Ongetwijfeld kunt u het rijtje zelf verder aanvullen. Helaas zijn er ook terreinen waarop de Horstenaren (waarmee ik de inwoners van Horst aan de Maas bedoel, alleen wil 'Horst aan de Maasenaars' maar niet uit m'n pen vloeien) het minder goed hebben getroffen. Laat ik er eens één uitpikken: het gemeentelijk archief. Daar heersen middeleeuwse toestanden. 'De uitgelezen plek dus voor het beleven van historische sensaties', zult u zeggen. Klopt. Maar dan toch historische sensaties van het soort dat je niet wilt beleven.

Om misverstanden te voorkomen: neem dat 'middeleeuws' vooral niet letterlijk. Want in het Horster gemeentearchief worden geen mensen op beestachtige wijze gefolterd en De Zwarte Dood verspreidende ratten zijn er bij mijn weten recentelijk niet gesignaleerd. Nee, 'middeleeuws' staat in dit geval voor 'achtergebleven', 'niet van deze tijd'. Om maar eens wat te noemen: de hele digitale revolutie van de afgelopen decennia is aan het Horster gemeentearchief voorbijgegaan, zelfs de inventarissen zijn niet gedigitaliseerd en via internet toegankelijk. Verder puilt de archiefbewaarpplaats uit, lijkt er geen actief (verzamel)beleid, is het archief slechts op afspraak op een beperkt aantal momenten te bezoeken, zijn de faciliteiten voor bezoekers minimaal en wordt de deskundigheid van de medewerkers ruimschoots overtroffen door hun behulpzaamheid.

Of de archieven adequaat worden beheerd, kan ik niet beoordelen. Wat ik wel weet, is dat de historische schatten die ze herbergen, op deze manier niet de aandacht en de belangstelling krijgen waar ze recht op hebben. Een ambitieuze gemeente met meer dan 40

duizend inwoners verdient beter. Verhuizing van de Horster archiefbescheiden naar de wél goed geoutilleerde gemeentelijke archieven van Venlo of Venray zou een prima oplossing zijn. Mocht dat tot ongetwijfeld chauvinistisch getoonzette weerstand leiden, dan is er een mooi alternatief. Er bestaan namelijk allerlei dwarsverbanden tussen de geschiedenis van Horst (en deels ook Horst aan de Maas) en Huis Ter Horst. Na eeuwen van verval wordt dat eens zo machtige kasteel nu weer (gedeeltelijk?) opgebouwd. Een dwaze onderneming als je het mij vraagt, maar nu het niet anders is, kun je net zo goed van de nood een deugd maken. Volgens de website www.kasteelhuysterhorst.nl is een zoektocht gaande naar ideeën en initiatieven voor het gebruik van de ruimten van de deels opgebouwde hoofdburcht. Zeg nou zelf, die ruimten zijn toch een gedroomde locatie voor een aan de eisen van de huidige tijd aangepast Horster gemeentearchief? Als je het dan toch over historische sensaties hebt van het soort dat je wél wilt beleven, heb je er hier een te pakken.

De bal ligt voor open doel, het wachten is slechts op degene die 'm erin wil trappen. ◀

FA. H. THEUNISSEN & ZN
dakbedekkingen
sinds 1927

Noordsingel 11, 5961XW Horst
Telefoon 077-3981420
Telefax 077-3988603
Internet www.theunissen-dakbedekkingen.nl

GESCHIEDENIS VAN HORST PUBLIKATIES IN DE VOORMALIGE ECHO

H. G. ter Voert

H.G. Ter Voert (1905-1984) verdiepte zich jarenlang in de regionale historie en publiceerde daarover regelmatig in de Echo. In 1935 werd hij benoemd tot hoofd van de Lagere School in Griendtsveen. Tot aan zijn pensionering in 1970 zou hij deze functie blijven bekleden.

Hij schreef een reeks over het kasteel van Horst en zijn bewoners. Zijn artikelen bevatten een schat aan wetenswaardigheden. De redactie heeft daarom besloten om delen van de serie nogmaals te publiceren.

HET HUIS TER HORST

Het overlijden van Willem Vincent van Wittenhorst

Alvorens verder te gaan over het afgebroken onderwerp: de kinderen van Willem Vincent van Wittenhorst en Cecilia Catharina van Bocholtz, dient eerst stilgestaan te worden bij de dood van Willem Vincent, die, zoals gezegd, 4 april 1674 is gestorven. Nadat de heerlijkheid van 1639 tot 1660 in bezit was geweest achtereenvolgend van Jonker Johan Goddard Frans Huijn van Amstenrade en Geleen (1639-1653) en van diens broer Arnold-Wolfgang Graaf Huijn van Amstenrade en Geleen (1653-1660), kwam Horst door aankoop in 1660 weer terug aan het geslacht Van Wittenhorst. In tegenstelling met zijn beide voorgangers (de Heren Huijn van Amstenrade en Geleen), die slechts zo nu en dan eens een bezoek brachten aan Horst, meer om er hun bezittingen en het beheer ervan te inspecteren, dan om zich op de hoogte te stellen van het wel en wee der inwoners, vestigde Willem Vincent van Wittenhorst zich metterwoon op het kasteel van zijn roemruchte voorouders en hield voortdurend contact met zijn onderdanen.

Hij was een zeer actief persoon. Door het vele goeds dat hij tot stand bracht, heeft hij zich grote verdiensten verworven. De restauratie van het Kasteel, dat hij grotendeels in baksteen liet

vernieuwen; de stichting van een hofje, waar steeds 12 armen konden wonen met een jaarlijkse toelage in geld en brandstof; en de heroprichting van het gilde van St Eligius (of St. Eloy); zijn bekend. In twee punten muntte Willem Vincent, evenals andere leden van de familie Van Wittenhorst, bijzonder uit, n.l. in de zorg voor de kerk en de armen. Hij en zijn eerste echtgenote Wilhelmina van Bronkhorst schonken de kerk een nieuwe preekstoel, met het adellijk wapen Van Wittenhorst-Van Bronkhorst er op; samen met zijn tweede gemalin Cecilia Catharina van Bocholtz liet hij voor de kerk een nieuw altaar bouwen.

Er is nog bewaard gebleven (zowel het originele stuk met eigen handtekeningen en zegels in rode lak en schepenzegel in groene lak met wit papier bedekt; alsook een authentiek kopie) een codicil of aanvulling, die Willem Vincent van Wittenhorst en Wilhelmina van Bronkhorst 12 november 1668 maakten op hun testament. Het testament zelf is niet meer teruggevonden. Maar die aanvullingen betreffen enige pieze en andere legaten. Het eerste houdt in, dat de langstlevende van hen een geschikt terrein in Horst moest kopen en daarop een soort armenhuis moest laten bouwen voor 12 arme personen (de zogenaamde portionisten). Na de dood van Wilhelmina van Bronkhorst heeft Willem Vincent van Wittenhorst hieraan voldaan.

Het tweede legaat was een jaarlijks bedrag van 25 gulden voor de parochie-geestelijken, opdat de hoogmis op zon- en feestdagen, ook als zulks niet placht te geschieden, steeds zou worden opgedragen met assistentie van diaken en subdiaken.

Verder was er een legaat van 100 rijksdaalder aan het oud gasthuis van Horst of de armen. En een legaat eveneens van 100 rijksdaalder aan de kerk van het kerspel Horst.

Tenslotte legateerde Vrouwe Wilhelmina Baronesse van Bronkhorst, met toestemming van haar echtgenoot 'aan juffrouw Maria Magdalena Dericx, als dank voor haar verleende trouwe diensten en de voortzetting daarvan, haar kleren en lijffinnen, doch alleen hetgeen zij dagelijks placht te dragen en bovendien aan die juffrouw Dericx een jaarlijkse uitkering van 20 rijksdaalder haar leven lang. Margaretha, de vrouw van Roelof van Aken, kreeg, ook voor haar trouwe diensten, een eenmalige uitkering van 100 gulden.

Over de begrafenis van Willem Vincent van Wittenhorst zijn maar een paar punten te melden.

De houten kist werd gemaakt door meester Cornelis, de metalen kist door Matis (= Matthijs) Jans van der Locht.

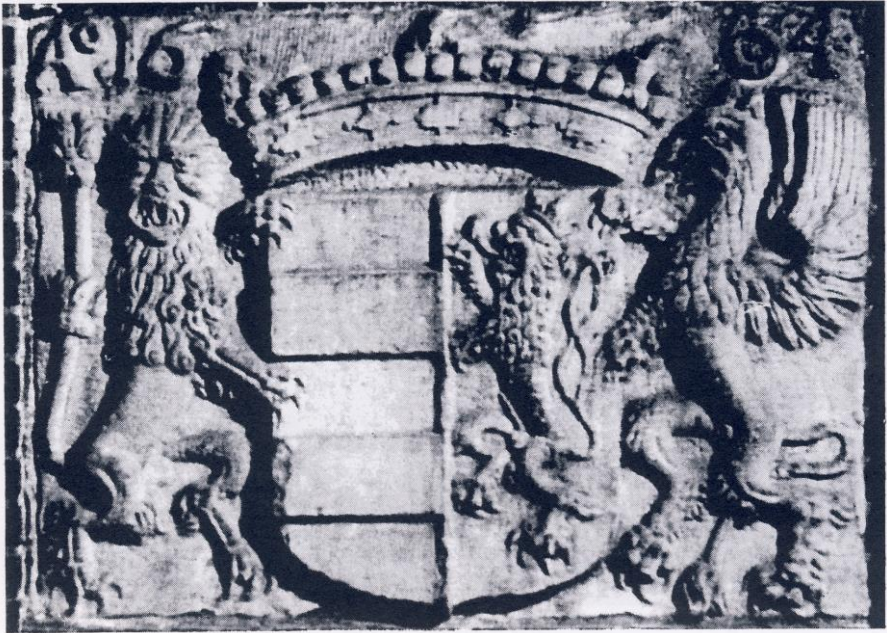
Gijsken van Creijtenberg de smid maakte 9 handvatten, 6 schroeven, 4 bouten en 4 „scheerkens" (?) aan de baar voor de kist van 'Meneer zaliger'.

De zadelmaker Huijbert Mensen bekleedde de karos in de rouw, evenzo het paardetuig en 2 zadels.

De Alde Schut ontving 9 mei 1674 tot offergeld 2 gulden 16 stuiver en scholtis, schepenen, herdslieden, kerkmeesters, gildemeesters en kruisbroeders om te offeren samen 2 gulden 16 stuiver.

Tenslotte noteerde J. van Ruijschenberg, de drossard: Mevrouw van der Horst heeft na den omgang van de uitvaart van mijnheer zaliger aan mij voor mijne gedane diensten gedurende de zes weken believe te vereren een som van 60 gulden.

Een paar mooie herinneringen aan Willem Vincent van Wittenhorst en Wilhelmina van Bronkhorst zijn in Horst bewaard gebleven. In 1664, toen de restauratie van het kasteel voltooid was, liet de Baron een beeldhouwwerk vervaardigen in hardsteen, dat het gecombineerde wapen van hem en zijn gemalin Wilhelmina van Bronkhorst voorstelde: op de ene helft van het schild het wapen der familie Van Wittenhorst (in goud twee dwarsbalken van keel, of in kleuren: in geel twee dwarsbalken van rood) en op de andere helft het wapen der familie Van Bronkhorst (in rood een rechtstaande leeuw van Zilver of in kleuren: in rood een rechtstaande witte leeuw). De kleuren vervielen. Het gekroonde schild, door twee staande leeuwen geschraagd, kreeg het jaartal 1664. De beeldhouwer, die het maakte, heette Pierre Bastien. Blijkens de nog aanwezige originele kwitantie ontving hij 2 juni 1664 van de Baron 48 gulden als loon voor dit werk.

Het werd oorspronkelijk aangebracht boven de hardstenen boog van de poort in de Hof Daarbinnen of Binnenhof. Later, toen de poort bouwvallig werd, verhuisde het van zijn verheven plaats naar de grond, waar het lange tijd bleef liggen. Burgemeester van Grunsven redde het van een wisse ondergang. Hij liet het bij een verbouwing binnen het gemeentehuis in metselen onder aan de trap. Van de poort in de Hof Daarbinnen, waar het wapen oorspronkelijk boven bevestigd was is nog een restant aanwezig, doch het is verplaatst in de richting van de ruïne.

Hopelijk krijgt het wapen t.z.t. een plaats in het nieuwe gemeentehuis. En daar het niet meer in weer en wind staat, zouden er best de kleuren op aangebracht kunnen worden.

Behalve het bovengenoemde wapen van Wittenhorst-Bronkhorst is in Horst nog een zelfde wapen bewaard gebleven, ook met een kroon doch omgeven door een krans.

Bedoeld wapen, in reliëf op een zilveren plaat, is te vinden onder het koningszilver der Schutterij Wilhelmina, eraan hangt een metalen vogeltje (gaaïke), dat blijkbaar met het wapenschild door Willem Vincent van Wittenhorst en Wilhelmina van Bronkhorst geschonken

is aan de Alde Schut, waarvan de tegenwoordige Schutterij St Lucia de voortzetting is.

Ook in het oude gemeentehuis in een raam op de eerste verdieping bevindt zich een wapen van Wittenhorst/Bronckhorst.

*Daan Wildschut, 1952
Antiekglas/lood/grisaille*

Voor de volgende keer staat boven aan het programma een bezoek aan de grafkelder der familie Van Wittenhorst. ◀

ON-GE-LO-FE-LIJK!

Xavier van Dijk

Archeologisch onderzoek dat plaatsvindt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen begint vaak met het inventariseren van bekende gegevens: zijn in een bepaald gebied al vindplaatsen bekend, of is er gereede kans om die te verwachten? Een dergelijke verwachting is eigenlijk niet meer dan een *educated guess*, gebaseerd op landschappelijke kenmerken van bekende vindplaatsen in de regio. Om kort te gaan: vaak liggen vindplaatsen van lieden die kun kostje vergaren middels jacht op wild en het verzamelen van eetbare planten, op hooggelegen en droge gebieden vlak bij natte plekken zoals rivieren, beken en vennen. Blijkbaar zocht de jagende homo economicus een plek om te wonen uit waar hij makkelijk in zijn levensonderhoud kon voorzien. Vindplaatsen van lieden die in hun levensonderhoud voorzien middels akkerbouw en veeteelt, liggen daarentegen meestal in gebieden met bodemtypen die een hoge natuurlijke vruchtbaarheid hebben en goed ontwaterd zijn. Dergelijke eisen stelt een boerengemeenschap aan een gebied, zodat de opbrengst van de akkers optimaal is.

Om deze verwachting te testen en te bepalen of onbekende vindplaatsen in een gebied aanwezig zijn, kunnen verschillende methoden worden in gezet. In het Noord-Limburgse zijn vele duizenden vindplaatsen ontdekt door het afspeuren van akkers op vondsten. Echter, in gebieden waar vindplaatsen zijn afgedekt door stuifzand, rivierafzettingen of andere sedimenten, werkt deze methode niet. Het zetten van grondboringen is dan een noodgedwongen, maar beproefd alternatief. Deze boringen worden niet lukraak gezet, maar geplaatst in een doorgekauwd beredeneerd wiskundig grid. De diameter van de gebruikte boor (3, 7, 12 of 15 cm) en de afstand tussen de boringen in dit grid zijn afgestemd op het landschap en het verwacht type vindplaats: des te groter de boor en des te kleiner het grid (en dus meer boringen per hectare worden gezet), des te groter is de kans dat archeologische vondsten worden opgeboord en een vindplaats wordt opgespoord. Meestal gaat het om kleine scherfjes, stukjes verbrand leem, vuursteenschilfers en dergelijke.

Mijn eerste maanden als betaald archeoloog heb ik duizenden boringen in het gebied van de hoogwatergeul bij Lomm gezet, samen met mijn oud-medestudent Serge. Elke steek met de boor

werd gezeefd, en inderdaad: al gauw vonden we allerlei kleine aanwijzingen die wezen op archeologische vindplaatsen in de bodem. Niet alle net afgestudeerde studenten vonden dat boren leuk: opgraven en het vinden van zichtbare sporen van boerderijen, graven, greppels en dergelijke, dat was pas archeologie. Dit gold ook voor Bert, een afgestudeerd archeoloog die ik ook kende van de universiteit. Na een paar dagen hield-ie het voor gezien met het boren. Toch kun je ook door het zetten van boringen heel aardige vondsten doen. Soms knetterde het van de scherven, boorden we grondsporen met verbrand bot en IJzertijd-aardewerk aan. Waauw, hier zit het! Ik vraag me wel eens af of we niet hebben geboord in één van de crematiegraven van het heiligdom uit de IJzertijd/Romeinse tijd, dat hier jaren later is ontdekt.

Aqualock

Soms heb je van de boringen die een eigen leven gaan leiden. Iedereen praat erover en kent ze, en de helden die ze hebben gezet. Piet van der Gaauw boorde ooit op de Kraijelheide bij Blerick een potje uit de IJzertijd op. Onder de bouwvoor klonk ineens een zacht, krakend geknars op uit de bodem. Stoppen met boren? Nee, toch maar doorgaan. Wat bleek? Het potje was weliswaar kapot geboord door de megaboort met zijn diameter van 15 cm, maar kon

wel aan elkaar worden geplakt. Achteraf blijkt dit te zijn gevonden in een groot akkercomplex van meer dan 150 hectare (!) groot. Een amateur-archeoloog die zich onsterfelijk maakte in de archeologische wereld zette zijn 'prik' in het zompige veen in het Westen van Nederland. Het is me ontschoten waar het was, maar wat me wel is bijgebleven is dat deze man in zijn boring een laag massief hout aantrof. Door de natte bodem was het nat zacht geworden, zodat de boring in het hout kon worden gezet. Blijkbaar was er meer interessants opgeboord, want op deze plek werd enkele jaren later een opgraving uitgevoerd. De onderzoekers waren verrast op toen ze een prehistorische kano (alweer IJzertijd) vonden. Ze keken nog vreemder op toen zich op het uiteinde van de kano een klein rond gat met een diameter van 3 cm aftekende. Precies de grootte van de gutsboor die de amateur-archeoloog had gebruikt! Ook de diepte van het stuk hout in de boring klopte exact met de diepte van de kano.

Rinke Timmerman verkreeg zijn heldenstatus eveneens in het Westen van Nederland, in de zomer van 2013. De exacte plek is mij ook hier ontschoten, maar zijn vondst stak keer op keer de kop op bij de koffieautomaat. Er werden machinaal duizenden boringen gezet in gebieden in onder meer de polders in het IJsselmeer. Deze werden machinaal gezet met een aqualock, een gutsachtige boor met een diameter van 70 mm. Met buizen van twee meter die op elkaar kunnen worden geschroefd, kan op die manier

snel en diep worden geboord. Enkele meters diep is meestal voldoende. Ook nu. Op een diepte van enkele meters onder maaiveld trof de onderzoeker een stuk hout aan. Geen stam, tak of verspoeld hout, maar een onbeschadigde, aangepunte paal. In het bedrijfsblaadje dat elk kwartaal verschijnt staat een foto van de

trotse vinden met een stukje tekst dat als volgt luidt: *Rinke Timmerman is de enige op aarde die het voor elkaar krijgt om met een aqualock een complete houten paal intact op te boren. Naar eigen zeggen [denk de Zaanse tongval er zelf bij] "een kans van 1 op een miljard". Soms heb je van die dingen die je bijblijven. Het kopje bij de tekst luidt dan ook volkomen terecht: On-ge-lofe-lijk! ◀*

**- meer dan 100 bieren -
HET CAFÉ MET GEVOEL VOOR
BIER MET 'N TRADITIE**

**Venrayseweg 94, 5961 AJ Horst
Telefoon (077) 398 30 09**

ZEER OUDE VERMELDING VAN DE NAAM HORST

Drs. A.J.Reijnders - Venlo

In de Koninklijke Bibliotheek te Brussel wordt, onder notatie Ms II,144, een manuscript bewaard waarin een voor Horst interessante vermelding staat:

Marcius

*Ter horst was goit raet
Doemen gaff dye wier saet.
Gregori9 spraeck tot geertruden
Lieff benedictus maria moet ons behoeden.*

Het manuscript is een verzamelhandschrift. De schriftsoort wijst op een "hand" uit de zestiende eeuw. De tekst zelf kan (veel) ouder zijn. Daarmee is de plaatsnaam Ter Horst een zeer oude vermelding. Het manuscript bevat een verzameling liederen, gedichten, spreuken, spotverzen en al wat maar denkbaar is aan korte teksten in die tijd. Van intens religieus tot scabreus, van vroom tot brutaal. De taal is uit de regio Venlo-Keulen.

Om bovenstaand couplet te begrijpen, moeten we iets weten van de bedoeling en van de aard van het hele gedicht. Het betreft een zogenoemde cisiojanus van 12 coupletten. Een cisiojanus van deze lengte is een van de manieren waarop men in de Middeleeuwen, en nog lang daarna, de dagen van de maand dateerde, bij gebrek aan gedrukte kalenders/almanakken. Elk couplet (hier van vier regels van ongelijke lengte) had als titel de naam van een maand. Ter Horst kreeg de maand Marcius, maart dus. Men kende dit soort gedichten uit het hoofd en, al opzeggend en tellend, berekende men welke dag het in de maand was.

Het systeem is als volgt:

Men vlecht willekeurige, makkelijk in het geheugen hakende woorden, zonder veel samenhang, te samen met een aantal heiligennamen. Hier dus: Gregori9, Geertruden, Benedictus en Maria. Eerst wat betreft Gregori9.

Er werden in deze regio twee Gregorii vereerd: Gregorius van Nyssa (335-394, naamdag 9 maart) en Gregorius de Grote (540-604, naamdag 12 maart-Marcus). Tellen we nu de lettergrepen van het couplet – elke lettergreep staat voor één dag in de maand- dan begint de naam Gregorius(de Grote) op de twaalfde lettergreep. Dus is het, als je het couplet elke dag uitspreekt en de lettergreepdreun bijhoudt, op de klank Gre... de twaalfde van de maand.

Geertrude is zo te identificeren als Gertrudis van Nijvel (628-659, naamdag 17 maart, zeventiende lettergreep dus).

Bij Benedictus klopt de telling niet als we uitgaan van Benedictus als naam. Een mogelijkheid is dat Benedictus hier niet als naam bedoeld is maar als toegevoegd versiersel bij Maria: gebenedijde Maria.

Afhankelijk van de uitspraak tellen we 32 of 33 lettergrepen, terwijl de maand maart toch echt maar 31 dagen telt. Daar valt tegenin te brengen dat de notatie in het handschrift niet nauwkeurig hoeft te zijn en dat het manuscript niet overal even goed leesbaar is.

De Feyenoord-hymne indachtig, is het nu tijd om over te gaan tot uitleg van het couplet.

Ter horst was goit raet - goit uit te spreken als good
Doemen gaff dye wier saet.

Dat “ Ter horst” hier als plaatsnaam bedoeld is, mag men afleiden uit het voorkomen van andere plaatsnamen uit deze streken:

mei: Hoeckelhoven en Brabant

juni: Ruremund

De betekenis van de plaatsnaam Ter Horst is: met struikgewas, kreupelhout begroeid stuk grond. De term komt nog voor in plaatsnamen als Nederhorst, Bronkhorst. In familienamen als Brinkhorst, Rouwenhorst.

De eerste vermelding van de plaatsnaam Ter Horst is uit 1280. Dan gaat het niet om het Limburgse Horst, maar om een stuk grond bij Gent. De geologische vakterm “horst “ (hoogte in het landschap) komt uit het Duits en is van veel jongere datum.

De betekenis van de de eerste twee regels is nu als volgt te omschrijven: Te Horst vond men het een goed idee om in maart (Marcius) te zaaïen in de wier (hoogte, door water omgeven).

De volgende regels betekenen dan: Gregorius de Grote sprak tot Gertrudis van Nijvel: de lieve, gebenedijde Maria moet ons behoeden.

De genoemde heiligen kunnen elkaar op aarde uiteraard nooit gesproken hebben, wel in de gemeenschap der heiligen, in de hemel dus. En daar kunnen ze ook via Maria Gods zegen afsmeaken voor het gezaaide.

Dit eenvoudige coupletje leert ons dus dat de plaatsnaam Horst al in de zestiende eeuw, waarschijnlijk nog lang daarvoor, gangbaar was. En dat men de dagen van de maand via een geheugensteuntje (cisiojanus) kon bijhouden. ◀

Voor al uw

FIETS-REPARATIES
en 2e HANDS FIETSEN

WIEL BECKERS
RIJWIELSERVICE
Van Merwijckstraat 47
Horst

Open: ma t/m vrij 19.00-20.00 uur

Bel voor inlichtingen:
077 - 398 63 32

GRAFHEUVEL - SINT GOARKAPEL - ZANDVANG MEERLO

Arnold Jacobs

Arnold Jacobs is geboren in Horst-America 1941. Gehuwd. Sinds 1966 woonachtig in Meerlo. Van 1959 tot 1964 werkzaam bij de gemeente Horst en tot september 1999 bij de gemeente Meerlo-Wanssum. Zijn hoofdtaak was het beheren en bijhouden van de dynamische en statische archieven. Op verzoek van burgemeester Dittrich zoveel mogelijk historisch materiaal verzamelen van de dorpen Geijsteren, Blitterswijck, Wanssum, Meerlo, Tienray en Swolgen. Al het verzameld materiaal is nu in het bezit van de Heemkundevereniging Meerlo-Wanssum en is sinds 2000 opgeslagen in het van de parochie Tienray gehuurde gebouw "De Winkel", gelegen achter de kerk in Tienray. Penningmeester en medeoprichter van de Stichting tot behoud en beheer van de Kruisen en Kapellen in de voormalige gemeente Meerlo-Wanssum in 1991 en van de Heemkundevereniging Meerlo-Wanssum in 1995.

Grafheuvel.

Ten noorden van het dorp Meerlo ligt een terrein dat rond 700 voor Christus als begraafplaats in gebruik werd genomen. De doden werden in die tijd verbrand, de as werd bijeen gezocht en al dan niet in een urn in een kuiltje in de grond begraven. In een aantal gevallen werd de plaats van het graf gemarkeerd met een lage aarden heuvel, die aan de voet omgeven was door een ondiepe greppel. Deze begraafplaats, in de archeologie aangeduid als urnenveld, lag op een zandige rug van 3 à 400

meter lengte en wellicht 20 m breedte. Slechts een klein deel van dit urnenveld werd in 1967 opgegraven. Het feit dat in die opgraving op een oppervlakte van 20 x 20 m resten van 5 graven werden ontdekt maakt het aannemelijk dat in het gehele urnenveld resten van tenminste 100 doden zijn bijgezet.

Temidden van de eenvoudige graven met hoogstens een urn van aardewerk valt het graf met het zwaard en de paardenbitten op. Hier ligt een dode begraven die blijkens de voorwerpen die hij meekreeg in het graf op een bijzondere manier werd behandeld. Waarschijnlijk hing die bijzondere behandeling samen met de positie die de dode tijdens zijn leven in zijn groep had ingenomen.

Bron: Het vorstengraf van Meerlo

Sint Goarkapel.

De kapel werd in 1662 gebouwd. Op ongeveer 4 meter afstand heeft aan de noordzijde van de kapel een put gestaan, waaruit heilzaam water kon worden gehaald. De put is weer opgegraven en momenteel afgedekt met betonroosters. De put en de kapel lagen vroeger op grond van de Beijenbrugge. Omstreeks 1900 is het eigendomsrecht overgegaan naar de parochie H. Joannes de Doper Meerlo. In de loop der tijd is de kapel meermalen gerestaureerd. Voor het laatst is dat gebeurd in 1998/1999.

Goar wordt in Meerlo ook Gewier genoemd. Volgens de legende is hij aan het begin van de zesde eeuw geboren als zoon van aanzienlijke ouders uit Aquitanië (F).

Vanwege zijn deugdzaamheid was hij geliefd bij het volk. Om te voorkomen dat hij verwaand zou worden, vertrok hij naar Sankt-Goar ten zuiden van Koblenz. De bevolking was daar deels nog niet gekerstend. Hij bouwde er een kapel en een kluis en leidde een vroom

leven, waarbij hij velen tot het ware geloof bracht.

Door afgunst gedreven, verspreiden sommigen echter het gerucht dat hij onzedig zou leven. Bisschop Rusticus van Trier hoorde dit en riep de kluisenaar ter verantwoording. Rusticus was ontstemd en wilde Goar alleen geloven indien hij in staat zou zijn de vader en de moeder te noemen van een kind dat onlangs te vondeling was gelegd.

Na een intens gebed van Goar sprak de drie dagen oude baby voor iedereen duidelijk verstaanbaar: "Flaris is mijn moeder en Rusticus, de bisschop, is mijn vader". Dat kostte Rusticus zijn functie. Goar werd gevraagd bisschop te worden. Uit bescheidenheid weigerde de kluisenaar de eer. Daarop werd hij ziek en leed gedurende zeven jaar aan "bibberkoorts".

In Duitsland wordt hij vereerd als patroon van de wijngaardeniers. Tevens werd hij aangeroepen als patroon tegen de koude koorsten of bibberkoorsten.

Bron : Bedevaartplaatsen in Limburg, deel 3 provincie Limburg.

Op 6 juli is de feestdag van Sint Goar. Elk jaar is op of de zondag na 6 juli een H. Mis bij de kapel. 150 tot 200 mensen zijn hierbij aanwezig. In processie met voorop de fanfare trekt men van af de kerk naar de kapel.

De zandvang

Nabij de Sint Goarkapel ziet u in de Molenbeek een vol automatische vuil-opvang-installatie. Deze installatie is aangelegd door het Waterschap Peel en Maas. Al het vuil dat bovenstrooms in de Molenbeek stroomt wordt daar opgevangen en door een grijper uit het water gehaald en langs de beek gedumpt, waarna het wordt afgevoerd naar een vuilnisoverslagstation.

Iets verderop is eind tachtiger jaren door de gemeente Meerlo-Wanssum een zandvang aangelegd. Het zand dat de molenbeek meebrengt wordt hier opgevangen. Zou dat niet gebeuren, dan zou regelmatig (om de 2 à 3 jaar) in Wanssum de jachthaven en waarschijnlijk ook wel een gedeelte van de industriehaven verzanden. De zandvang wordt onderhouden door het waterschap. Het is ook een geliefde plek voor recreanten.

Een ander geziene gast bij de zandvang is het ijsvogeltje. ◀

MYSTERIE LOTTUMSE LUIDKLOK OPGELOST

Huub Hendrix

H.J.M. Hendriks, geboren in 1955, is sterk geïnteresseerd in de geschiedenis van de gemeenschappen Lottum en Grubbenvorst, door archief onderzoek. Publicaties, als het enigszins mogelijk is, voorzien van voetnoten. Dit uit respect voor mensen die hem direct of indirect helpen bij deze hobby. Zij maken het immers mogelijk door het vervaardigen van inventarissen en het fysiek ophalen van documenten uit het archief, dat hij deze hobby kan uitoefenen.

Ongeveer twaalf jaar geleden werden mijn vader en ik benaderd door pastoor van Hoef van de Lottumse parochie. Enkele jaren eerder hadden we het kerkarchief, dat opgevouwen zat in enveloppen van verschillende afmetingen, voorzien van nieuwe ruime omslagen en archiefdozen. Deze waren door het Bisdome beschikbaar gesteld. Het geheel werd voorzien van een voorlopige magazijnlijst c.q. inventaris. De pastoor was in zijn nopjes met deze oplossing en trots op 'zijn' kerkarchief. Als er vragen op historisch vlak aan hem werden gesteld werden deze door hem gemakkelijk aan ons doorverwezen, of vroeg hij om advies. Er was niet altijd een antwoord maar in veel gevallen functioneerde het goed.

Naar aanleiding van een onderzoek en inventarisering van luidklokken die ook nu nog in de Lottumse kerktoren hangen had de onderzoekster een interessante vraag over de oudste luidklok.¹ Deze luidklok deed dienst voor de oorlog 1940-1945 als middenklok met de toon Fis. Het randschrift vermeldt: **+S. Geirtrudis: anno dni M CCCC XLIX, (1449) de mense iunii. Completa: est.hec.campana: per. Magistru: lohannem de. Venlo.**²

Volgens een inscriptie op een gedenksteen was de eerste steenlegging van de toren in 1498.³ Deze luidklok uit 1449 is dus ouder dan de toren waarin ze voor de oorlog hing. De kerk en toren zijn tijdens de oorlog 1940-1945 verwoest. Gelukkig is o.a. deze oude luidklok uit 1449 bewaard gebleven. Veel luidklokken zijn door de bezetter meegenomen ten behoeve van grondstof voor oorlogsmateriaal.

Medaillon op de St. Gertrudis luidklok uit 1449.

De toren, luidklokken, en het uurwerk waren niet alleen een kerkelijke maar ook een burgerlijke aangelegenheid. Vaak werd het dorpsarchief in de toren bewaard en luidklokken geluid bij dreigend gevaar. Tegen misbruik werd opgetreden, zoals we kunnen zien in de rekening van de drost uit in 1571.⁴ De onderzoekster van de luidklokken had op deze oude luidklok uit 1449 een medaillon aangetroffen. Hiervan had ze een gipsafdruk gemaakt met de vraag wat zou het voorstellen? Toen de pastoor ons de gipsafdruk liet zien herkenden we dat het een zegel of wapenafdruk betrof van iemand uit de familie Van Broekhuizen.

Omdat Rinus Flokstra uit Venray specialist is betreffende deze familie, was het besluit om hem te raadplegen snel genomen. Na enig onderzoek kwam hij tot de conclusie dat het afgietsel van het medaillon het zegel betrof van Johan van Broekhuizen die gehuwd was met Johanna Derde (Darth).⁵ Het meest verrast waren we toen we een fout of breuk ontdekten onder het wapenschild dat zowel voorkomt in het medaillon op de luidklok als in het zegel wat hij op verschillende oorkonden drukte.

Johan van Broekhuizen was de vader van Agnes van Broekhuizen die gehuwd was met Zeger van Merwijck, eerst bekende bezitters van kasteel de Borggraaf onder Lottum gelegen.⁶

Zegel aan oorkonde 1464. ◀

¹ De onderzoekster was Elly van den Moosdijk. (Beiaard museum Asten)

² Mialaret J.H.A., N De Nederl. Monumenten van geschiedenis en kunst, Noord Limburg, pag. 75.

³ Mialaret J.H.A., N De Nederl. Monumenten van geschiedenis en kunst, Noord Limburg, pag. 72.

⁴ RAG, 0012 Gelderse Rekenkamer inv. nr. 3609 folio XIII 1571 juli 30. 'Soe die drost verstaet dat die van Lotthum die clock buiten consent des heren geslagen solden hebben'.

⁵ Vergelijking zegel 1464 Kreisarchiv Viersen, Fam. Archiv Von Schaesberg-Tannheim Urk. 58.

⁶ De Borggraaf te Lottum, Nederlandse Kastelen Stichting, 1992, deel 25, pag. 5.

ZURINGPEEL, BERG VOL ENERGIE

Hay Mulders

Brug tussen America en Kronenberg geplaatst

Door NEWWORLD,

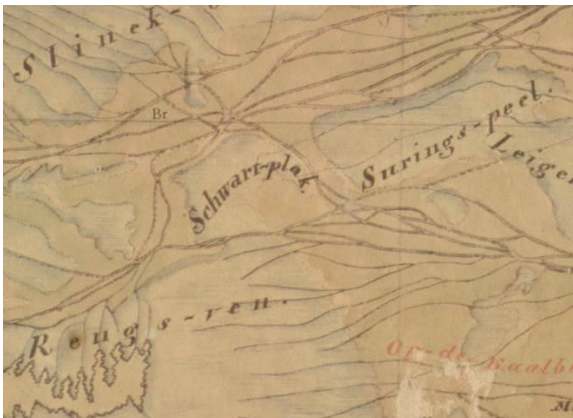
maandag 30 december 2013

Na ruim anderhalf jaar voorbereiden is maandagochtend de brug tussen America en Kronenberg geplaatst. De plaatsing ging door de overvloedige regenval van de afgelopen dagen niet gemakkelijk. De kraan die de brug op de grens tussen de oude gemeente Horst aan de Maas en Sevenum moest plaatsen zakte weg in het graspad en moest door een andere kraan uit de modder los worden getrokken alvorens de brug geplaatst kon worden.

De brug verbindt met het wandelpad in Kronenberg met het hoogste punt uit de omgeving, het uitzichtpunt Zuringspeel bij de Golfhorst in America. De brug maakt verdere verbinding mogelijk maakt tussen de wandelroutes van de Stichting Knopen Lopen. De brug is toegankelijk voor rolstoelen en scootmobielen. De wandelroute bij het uitzichtpunt zal op een later moment, wanneer deze helemaal gereed is officieel geopend worden. De wandelroute is echter al toegankelijk voor wandelaars.

Bovenstaand persbericht was aanleiding om eens wat dieper in te gaan op Golfcomplex de Golfhorst , gelegen op de Zuringspeel, een berg met historie – een berg vol energie !!

Al op de Tranchot kaarten van het begin van de 19^e eeuw komen we de Zuringspeel (toen Suringspeel genoemd) tegen. Vlaktbij ligt de Zwarte Plak op ongeveer 1,5 kilometer ten zuidwesten van het dorp America.

De Zuringspeel is gelegen op grondgebied van de voormalige gemeenten Horst en Sevenum. De gemeentegrens liep dwars over het midden van de stortplaats. Het gebied wordt omringd door landbouwgronden en bos- en natuurgebieden, zoals de Mariapeel en verder weg de Schadijkse bossen.

Vlakbij ligt de Midden Peelweg. De ontstane berg is het gevolg van meer dan 20 jaar vuilnis storten in dit gebied. De totale oppervlakte van de Zuringspeel is 31 hectaren. Het hoogste punt van de berg steekt ongeveer 25 meter boven het maaiveld uit en ligt op 56 meter + NAP.

Vanaf 1970 werden hier door de gemeente Horst huisvuilstortingen gedaan. Van 1974 – 1978 groeide de Zuringspeel uit tot een regionale stortplaats. In 1980 nam het Gewest Noord Limburg de verantwoordelijkheid van de stortplaats over van de gemeente Horst. De hoeveelheid afval nam steeds meer toe en de afvalverwerking viel onder steeds strengere normen. In deze periode werd er door het hele Gewest Noord Limburg zo'n 3 miljoen m³ afval gebracht.

De Zuringspeel kwam veel in het nieuws, vaak negatief. De Amerikaanse bevolking, de dorpsraad in het bijzonder, maakte zich ernstig ongerust over de mogelijke negatieve gevolgen van de grote afvalberg, met name voor het grondwater en de daarmee samenhangende volksgezondheid.

In 1990 liep de termijn van de Zuringspeel als regionale stortplaats ten einde. De afvalberg werd gesloten. Er heerste opluchting dat er in ieder geval geen afval meer bijkwam.

Er werd een start gemaakt met de afwerking van de afvalberg en de inpassing in het landschap, zodat het gebied mogelijk voor andere doeleinden gebruikt zou kunnen worden. Toen in 1995 de afwerking voltooid was, was de Zuringspeel voorzien van een bovenafdichting en een deel van een onderafdichting met wateropvang en zuivering. Waar geen onderafdichting is, werd het water opgepompt en afgevoerd naar de zuivering. Vele jaren is er zo veel water opgepompt. De eerste jaren werd uit het organische materiaal dat zich in de afvalberg bevond, gas gewonnen en op een centraal punt omgezet in elektrische energie.

Om het geheel in te passen in de omgeving werd de hele berg beplant en werden er groeiplaatsen voor planten en leefmogelijkheden voor dieren gecreëerd.

De Zuringspeel zou aanvankelijk als een natuurgebied afgewerkt worden en dit zou ook in de toekomst blijven.

Er kwamen echter diverse ambitieuze plannen om toch iets meer met de afvalberg te gaan doen. In 1998 werd het Golfcomplex Golfhorst geopend op het Horster deel van de voormalige stortplaats. Het Sevenumse deel werd afgewerkt als natuurgebied. Intussen is de Golfhorst uitgegroeid tot een aantrekkelijk en gevarieerd golfcomplex waar dagelijks vele liefhebbers komen genieten van de mooie golfsport en van de prachtige omgeving op en om deze berg vol energie !!

Aanvankelijk werden de gronden van de Golfhorst door de initiatiefnemers aangekocht, maar nu zijn alle gronden weer terug in eigendom van Bodemzorg Limburg.

Bodemzorg Limburg heeft de toepassing van duurzame energie aanzienlijk uitgebreid. Behalve het stortgas dat uit de

berg wordt onttrokken en omgezet wordt in stroom, heeft men op een 2-tal loodsen ca. 220 zonnepanelen geplaatst. Dit levert jaarlijks zo'n 40.000 kWh energie op. De energie is nodig voor de compressor die het stortgas uit de berg haalt.

De elektrische golfkarretjes worden ook opgeladen door de zonnepanelen

Eind 2013 werd een van de drie projecten van de Stichting Cultureel Erfgoed Zwarte Plak (CEZP) zichtbaar: De wandelroute over de Zuringspeel. Naast de wandelroute beslaan de plannen een monument voor Rowwen Heze en de Kamiël van de Piël.

De plannen worden gerealiseerd door Stichting Cultureel Ergoed Zwarte Plak (CEZP), een samenwerking tussen onder meer de GroenGroep Sevenum, Stichting Knopen Lopen, Dorpsraad America en Fanclub Rowwen Hèze. Op 30 december werd de brug gelegd, die de wandelroutes van de Stichting Knopen Lopen verbindt met het wandelpad naar het hoogste punt uit de omgeving: het uitzichtpunt Zuringspeel bij de Golfhorst in America. Op dit uitzichtpunt, van waaruit bij helder weer zeker 15 kerktorens van omringende kerkdorpen, de Innovatoren op het voormalige Floriadeterrein en zelfs de windmolens in Duitsland zichtbaar zijn, werd tevens het door kunstenaar Ruud van der Beele (uit Arcen) ontworpen kunstwerk geplaatst.

Het kunstwerk bestaat uit een offertafel van cortenstaal en koper. De offertafel bevat een schaakbord en een schaal. Het schaakbord staat symbool voor de strijd tussen mens en natuur.

De schaal zal bij regenval overstromen

en haar sporen op de tafel en poten achterlaten. Dit staat symbool voor de sporen die de mens achterlaat in de natuur.

Het kunstwerk biedt bovendien wandelaars een plateau, waardoor zij de prachtige omgeving vanaf een hoger standpunt kunnen gade slaan.

Langs het golfcomplex Golfhorst loopt ook de Peel – Heidefiets route.

Kortom: beslist de moeite waard voor een bezoek aan deze berg vol energie ! ◀

EEN GESCHIEDENIS VAN DE MELDERSE DROOGMOLEN

Jörgen Dinnissen

Je ziet ze beter als je fietst of wandelt. Ze zijn slecht zichtbaar vanuit de auto. Overdag. Niet 's nachts. Wat? Een 'Melderse Droogmolen'. Waar? In de buurt van een woonhuis, in een straal van dertig kilometer, rond Melderslo.

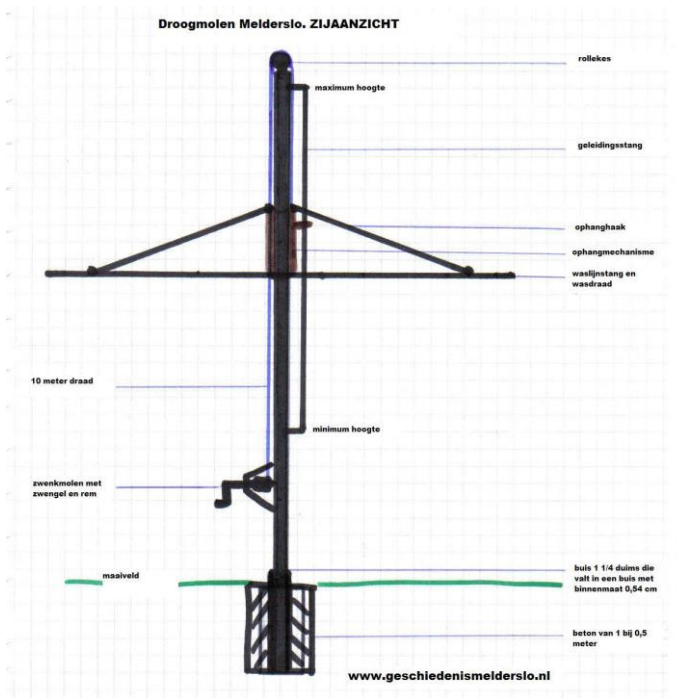
De 'Melderse Droogmolen' is zo'n voorwerp in ons Noord-Limburgse landschap dat je pas ziet als je er eenmaal op gewezen bent. Daarna herken je ze altijd. Altijd. Wist u dat deze droogmolen zelfs vermeld is op het *'Informatiebord Horst a/d Maas, Melderslo ... blauwe bessendorp'*?

Melderse Droogmolen in zijn natuurlijke omgeving. In de tuin bij een woonhuis. In de hoge stand vangt de natte was meer wind en droogt daardoor sneller

Men neme 6 meter buis, een zwenkmolen, 10 meter draad, rollekes, een ophangmechanisme, wat geleidingsstang en ophanghaken, waslijnstang en 60 meter draad en men heeft de 'Melderse Droogmolen'. Al het ijzerwerk is gegalvaniseerd om roesten tegen te gaan. Het geheim van de smid is

het ophangmechanisme: een holle buis waaraan de waslijnstangen bevestigd zijn en die via een katrol omhoog en omlaag gelierd kan worden. De geleidingsstang zorgt ervoor dat het geheel op zijn plaats blijft en niet vatbaar is voor de wind.

Schematische tekening van de Melderse Droogmolen.

Ophangmechanisme van de Melderse Droogmolen.

Zwenkmolen met zwengel en rem van de Melderse Droogmolen.

Het geheim van de Melderse smid? Het geheim van Cor van de Lisdonk (1937-2007), "Cor van de Smid", ligt in Westerbeek. Een dorp op ongeveer 35 kilometer van Melderslo. Cor en zijn vrouw Mie fietsten begin jaren 1970 (of was het toch eind jaren 1960?) in dit Noord-Brabantse dorp. Tijdens het fietsen viel het oog van Cor op een bijzondere wasmolen bij een boer op zijn erf. Nieuwsgierig naar de maker en de techniek erachter belden Cor en zijn vrouw aan. De boer vertelde dat hij de wasmolen zelf gemaakt had omdat zijn was tussen de bomen niet goed droog werd. Om de was toch droog te krijgen kwam hij op het idee om de was dan maar boven de bomen te takelen.

Cor hoorde het verhaal aan en gaf zijn ogen goed de kost. Thuisgekomen maakte hij een eerste kopie van de Westerbeekse droogmolen voor Mie. Het eerste Melderse exemplaar was van ijzer. Alle exemplaren erna zijn gegalvaniseerd bij een bedrijf in Molenhoek. In het begin maakte Cor de zwenkmolen ook nog zelf. Later werd deze kant en klaar gekocht.

Sinds 1970 hebben Cor en zijn opvolger, zoon Johan, omstreeks 400 exemplaren verkocht. De verste droogmolen staat, 55 kilometer van Melderslo, in Echt. De meeste exemplaren staan in Melderslo

en omgeving. Verkoop gaat met name via mond-tot-mondreclame. De 'Melderse droogmolen' wordt nog steeds gemaakt. De afgelopen tien jaar is de jaarproductie teruggevallen van enkele tientallen tot ongeveer vijf stuks. De belangrijkste oorzaak is de opkomst van de elektrische wasdroger.

Tot op heden is het niet gelukt, via contacten in Westerbeek, om de boer op te sporen die de eerste droogmolen gemaakt heeft. Helaas. Graag had ik een foto gehad van de 'Westerbeekse Droogmolen' in zijn natuurlijke omgeving.

Bron:

Nieuwsbrief Geschiedenis Melderslo uit juli 2008. Hier kunt u ook meer foto's vinden. ◀

ZEER ERNSTIG AUTOBUSONGELUK IN BLERICK

Nel Verstegen-Maessen

In de tijd dat nog weinigen een radio hadden en niet iedereen op een krant geabonneerd was, zorgden marktzangers voor verspreiding van het nieuws. Grote, indrukwekkende gebeurtenissen werden op rijm gezet en de marktzangers (troubadours) trokken van plaats naar plaats om op de markt hun nieuwslieparen ten gehore te brengen, waarbij ze zichzelf begeleidden op een accordeon. Gedrukte exemplaren van de liedjes verkochten ze voor een paar cent. Deze troubadours hadden een sterke voorkeur voor drama. Ongelukken en moord waren geliefde thema's. Na de tweede wereldoorlog verdwenen ze langzamerhand van het toneel.

Onderstaand lied is gemaakt naar aanleiding van een zeer ernstig bus / treinongeluk op zaterdag 14 februari 1931, bij wachtpost 66 tussen Blerick en Grubbenvorst. Hierbij waren vijf doden en veertien gewonden te betreuren.

Enige tijd geleden kreeg ik de tekst van dit lied in handen. Nieuwsgierig speurde ik in oude kranten naar meer gegevens. Het ongeluk was gebeurd bij wachtpost 66, Horsterweg / Raaieind aan de spoorlijn Blerick – Nijmegen. In de vijftigerjaren passeerde ik dagelijks deze overweg. En met mij vele fietsers uit Sevenum en Horst die op weg waren naar school of werk in Blerick of Venlo, onwetend van het feit dat 25 jaar eerder daar ter plekke zo'n dramatisch ongeluk gebeurd was.

De Nieuwe Venlosche Courant en zelfs nationale kranten zoals Het Vaderland (Den Haag) en het Nieuwsblad van Noorden (Groningen) stonden bol van nieuws (en achtergrondgegevens) over dit ongeluk. Aan de hand van de verschillende krantenartikelen zal ik het ongeluk en de nasleep hiervan proberen te schetsen.

Het gratieverzoek

Mevrouw, ik schrijf u nederig
dit verzoekschrift,
Omdat ik graag gerustgesteld
wil zijn.
Want de onzekerheid, hoe
het met me afloopt,
Kwelt dag en nacht mijn
moegetobde brein.
Ik moet mettertijd voor het
gerecht verschijnen
Wijl ik de spoorweg niet goed
heb bewaakt.
'n Droeve ramp heb ik op
mijn geweten,
Omdat ik mijn plicht slechts
even heb verzaakt.

Refrein:

Ik smEEK u nederig om gratie
Ik bid u, ach heb medelij.
Ik vraag u dit slechts voor
mijn kinderen,
Omdat ik moeder ben, net als
gij!

Ik doe mijn werk voor meer
dan schamel weekloon,

Mijn man is ook in dienst der
maatschappij.
Maar als het huisgezin zich
telkens uitbreidt,
Dan komt het spook der
armoede nabij.
Als veertien monden
dagelijks voedsel vragen,
Wanneer de zorg je
moederziel vermoord,
Ben je versuft, dan is het te
verklaren,
Dat je het waarschuwend
signaal niet hoort.

Maar nooit zal ik de droeve
dag vergeten,
Toen door mijn schuld, ja
schuld zo zegt de wet,
Die autobus met levensblijve
mensen,
Door een daverende sneltrein
werd verplet.
Het doodsgegil zal ik altijd
blijven horen,
Dat gaat mij nooit, nee nooit
meer uit mijn hoofd.
Mijn zwaarste straf heb ik al
reeds ontvangen,
Gemoedsrust is voor eeuwig
mij ontroofd.

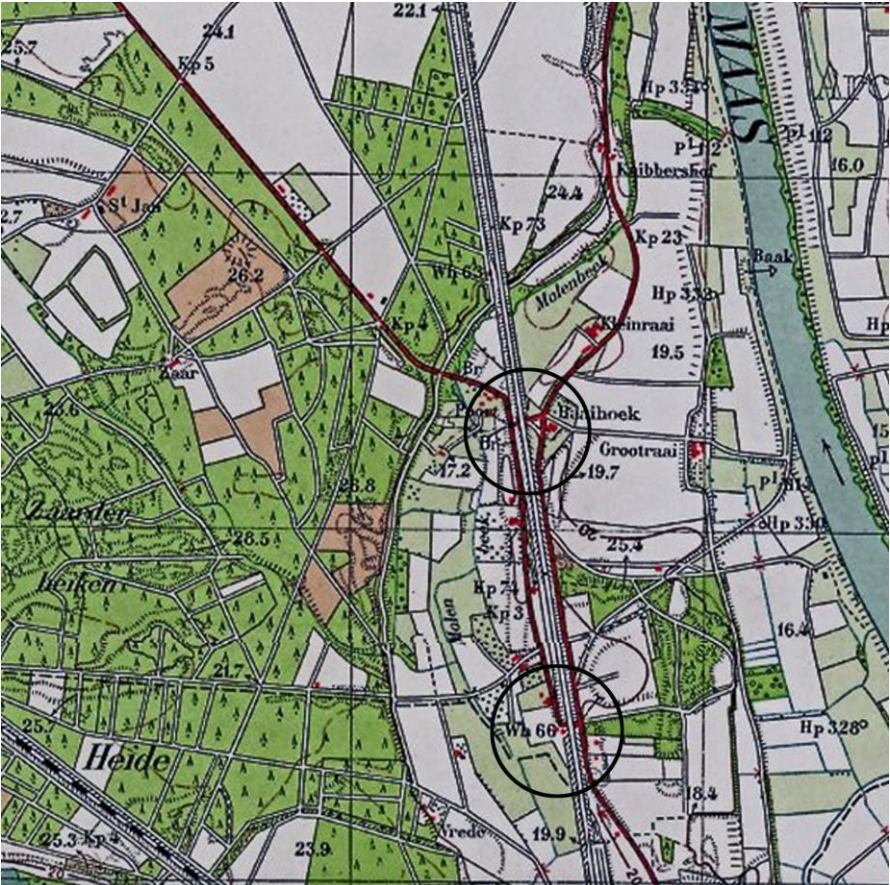
Wachtpost 66, nadat de spoorwegovergang al gesloten was.

Het tragisch ongeluk

Zaterdagmiddag 14 februari 1931 vertrok vanaf de Maasbrug in Venlo een extra autobus van de firma Kuipers uit Venray om 23 inzittende marktbezoekers naar huis te brengen. De weg liep met een grote boog om de infanteriekazerne te Blerick heen en liep verder parallel aan de spoorlijn naar Nijmegen. Spoedig werd de overweg bij wachtpost 66 bereikt. De meeste bussen reden hier rechtdoor om via Grubbenvorst naar Horst en Venray te gaan, maar deze zaterdagse marktbus sloeg hier linksaf om via deze overweg naar Horst te rijden. Op hetzelfde moment naderde een personentrein die om 13.03 uur uit Venlo richting Nijmegen was vertrokken en die het laatst in Blerick om 13.10 uur had gestopt. Bij wachtpost 66 aangekomen had de buschauffeur niet het minste vermoeden van het naderende gevaar. Bij de bewaakte overweg waren de overwegbomen nog geopend en de chauffeur reed de overweg op. Juist op dat moment was ook de trein ter plekke en ondanks krachtig remmen van de machinist boorde de trein zich met een ontzettende slag midden in de bus. De bus werd met de inzittenden 150 meter door de trein voortgeduwd en verpletterd.

Drie mensen waren op slag dood, drie raakten zwaar gewond, twee overleden later aan hun verwondingen en de andere inzittenden raakten licht tot ernstig gewond. Het geschreeuw van de gewonden was op grote afstand te horen. De ravage was enorm: de autobus was totaal versplinterd en de brokstukken lagen over een groot terrein verspreid. Men achtte het een wonder dat niet alle inzittenden vermorzeld waren.

Topografische kaart 1936. Cirkel beneden: Spoorwegovergang bij wachtpost 66. Rechts: weg naar Grubbenvorst, links: weg naar Californië (Horst). Bovenste cirkel: viaduct onder spoorlijn op de splitsing Grubbenvorst – Californische weg.

Wachtpost 66

De overweg was een bewaakte overweg met slagbomen. Bij de overweg stond het wachthuisje en daarachter lag de kleine woning van wachtpost 66.

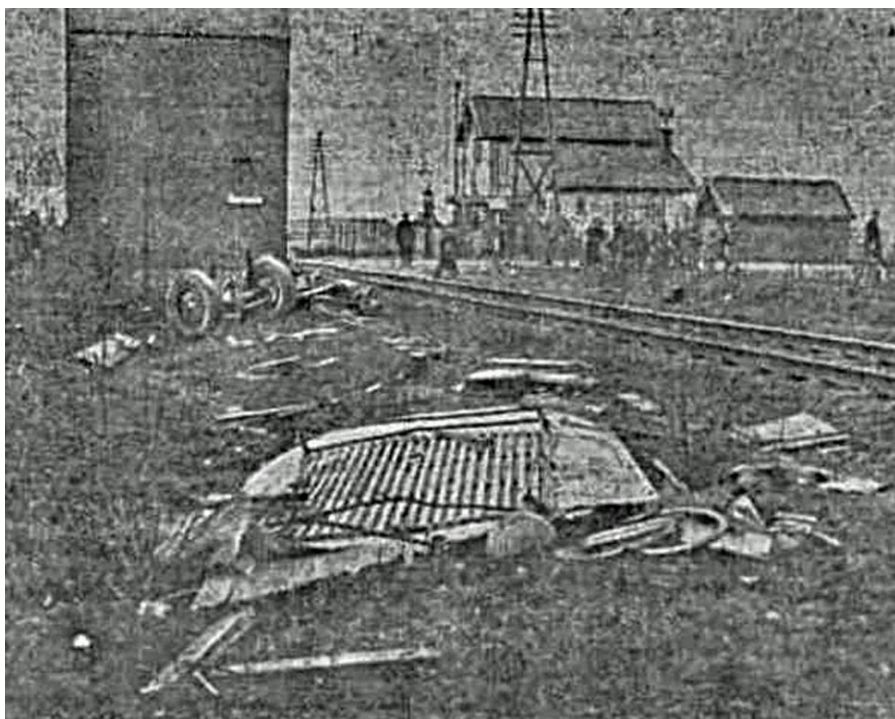
Hier woonde de familie Ebben-Janssen: vader en moeder met hun 12 kinderen. Vader en de oudste zoon werkten resp. als ploegbaas en baanarbeider bij de spoorwegen en de 49-jarige mevr. Egberdina Ebben was al 26 jaar in dienst bij N.S. als wachteres van bewaakte overwegen. Ze deed eerder dienst in Gennep, St.Oedenrode, Veghel en nu in Blerick. Tijdens haar huwelijk kreeg ze vijftien kinderen, waarvan er nog twaalf in leven waren. De jongste was amper een jaar oud.

Haar taak bestond uit het neerlaten van de overwegbomen bij het naderen van een trein en na het passeren van de trein deze weer in verticale stand te brengen. Drie minuten vóór de komst van de trein zou ze door een kloksignaal gewaarschuwd worden.

Haar dienst begon 's morgens om 05.02 uur en eindigde 's avonds om 17.02 uur, zodat ze dagelijks twaalf uur onafgebroken dienst verrichtte, zonder enige rust. Voor haar werk kreeg ze een vergoeding van f 578 per jaar, waarvan ze 3,5% moest betalen aan pensioenpremie en ziekenfonds.

De lijn Venlo – Nijmegen werd als een zeer drukke lijn beschouwd, omdat er dagelijks ca. 63 treinen passeerden. Vanwege de drukke lijn kreeg mevr. Ebben nog wekelijks f 1 toeslag.

(Als men bedenkt dat de wachteres bij iedere passerende trein ca. 10 minuten in de weer was, dan zou ze zich in die twaalf uur durende diensttijd in totaal 1½ uur met andere zaken (rust, eten en huishouden) bezig kunnen houden. En dat zeven dagen per week!).

Brokstukken van de bus. Op de achtergrond Wachtpost 66.

Mevrouw Ebben voelde zich de laatste tijd niet zo goed, ze had last van duizelingen en ze was daarom onlangs nog bij een dokter geweest, maar die tilde daar niet zo zwaar aan. Haar werkgever zou op de hoogte zijn geweest van haar zwakke gezondheid. De oudste dochter had al eens gevraagd om het werk van haar moeder te mogen overnemen, maar dat werd geweigerd. Haar man had al meerdere keren om overplaatsing naar een lichtere post gevraagd. Maar er was niets voorhanden. Onlangs had ze een post in Ravenstein aangeboden gekregen, maar de wachterswoning aldaar was te klein om het grote gezin te herbergen.

Op die bewuste middag was de wachteres druk met haar huishouden bezig, daardoor had ze het sein van de naderende trein niet gehoord. Ze kwam naar buiten op het moment dat de trein de bus greep. Totaal van streek, een zenuwcrisis nabij werd ze in haar wachtpost gebracht. Ze kon voorlopig niet verhoord worden.

Ooggetuigen vertelden

- ❖ De trein nam de autobus op de buffers en droeg deze in volle vaart voor zich uit. Enkele inzittenden werden spoedig uit de opengereten bus geslingerd, terwijl anderen tegen en om de trein bleven hangen of tussen de overblijfselen van de bus beklemd raakten. De passagiers van de trein stapten gillend uit en liepen in het wild rond.
- ❖ Een 25-jarige radiohandelaar uit Heerlen, zag het ongeluk voor zijn ogen gebeuren. Hij sprong uit zijn auto en liep naar de trein die inmiddels stil stond. Hij hielp een tweetal personen, die tegen en op de locomotief zaten, naar beneden. Links en rechts van de spoorlijn lagen gewonden en dode passagiers. Er moest meer hulp komen. De jongeman sprong in zijn auto om in Venlo de politie en hulpdiensten te waarschuwen.
- ❖ Een 26-jarige bakker uit Horst, die met twee gebroken benen en een hoofdwond werd opgenomen in het ziekenhuis, vertelde: Ik stond voorin, achter de chauffeur. Ik zag dat hij zijn hand naar links uitstak om zo een teken te geven dat hij de overweg wilde oversteken. Midden op de overweg aangekomen, zag ik, hevig schrikkend, dat een locomotief op onze bus kwam aanstormen.
- ❖ Een veertienjarige knaap werd uit de bus geslingerd en kwam voor op de locomotief bij bewustzijn. Hij kwam er van af met een paar schrammen en kneuzingen.
- ❖ De buschauffeur vertelde: De bomen waren open en ik heb geen trein gezien. Ik heb nog mijn hand uitgestoken ten teken dat ik de overweg wilde passeren. Ik ben altijd erg voorzichtig bij overwegen, omdat mij acht jaar geleden een bijna ongeluk is overkomen.
Ik was toen chauffeur bij een dokter en kon gelukkig zo hard remmen zodat ik bijna onmiddellijk stilstond. De trein passeerde toen op een paar decimeter afstand.
Nu was hij minder fortuinlijk. In zijn doodsangst heeft hij zich kunnen vastgrijpen aan de rechterlantaarn van de locomotief en heeft zich zo honderd meter later meesleuren, voordat de trein tot stilstand kwam. Hij overleefde het ongeluk met slechts enkele vleeswonden en een hevige shock.
- ❖ Een treinpassagier vertelt: Wij hadden juist station Blerick verlaten en de overweg bij wachtpost 66 bereikt, toen wij een hevig gekraak hoorden en een schok waarnamen. Het was ons onmiddellijk duidelijk dat er iets bijzonders gebeurd moest zijn. Ik

sprong op en liep met zo'n vaart naar het coupéraampje dat ik mijn hoofd stootte en zag op dat zelfde ogenblik dat een zwaar voorwerp voorbij vloog, dat later het afgerukte dak van de autobus bleek te zijn. Enige seconden later stond de trein met een ruk stil en waren wij getuige van de ontzettende gebeurtenis. De motor van de bus en de motorkap zaten onder de locomotief, waaronder later drie slachtoffers werden weggehaald. Aan alle kanten hoorden we het gekerm van gewonden, die ten dele tussen de resten van de autobus beklemd zaten en voor een ander deel kreunend langs de weg lagen. Van alle kanten werd hulp geboden, maar het reddingswerk kwam pas goed op gang toen een aantal geneeskundigen arriveerden. Vooral de aanwezige militaire dokter verrichtte goed werk.

De treinpassagiers waren ontzet over het gebeurde en de stemming in de trein was dan ook zeer bedrukt toen die na precies 1 uur en 13 minuten stagnatie te hebben gehad, de reis naar het noorden voortzette.

Hulpverlening

Direct na het ongeluk werd door voorbijgangers de politie en de hulpdiensten te Venlo gewaarschuwd. Onmiddellijk spoedden doktoren en geestelijken zich per auto naar de plaats van het ongeluk, gevolgd door de militaire politie. Het terrein werd door militairen afgezet om de duizenden nieuwsgierigen op een afstand te houden. De burgemeesters van Venlo, Horst, Sevenum en Grubbenvorst waren spoedig persoonlijk aanwezig, alsook de stationschef en de onderstationschef van Venlo.

Onder leiding van militairen werden de gewonden, na de eerste hulp, onmiddellijk met particuliere auto's naar het St. Jozefziekenhuis te Venlo gebracht. De marechaussee stelde een uitvoerig onderzoek in.

Om 15.00 uur arriveerde het parket uit Roermond: officier van justitie mr. dr. Rieter en rechtercommissaris mr. Marres en dhr. Hox, waarnemend griffier, die ter plaatse een onderzoek instelden en het spoorwegpersoneel en de gewonden, voor zover deze tot het geven van inlichtingen in staat waren, ondervroegen.

Brokstukken van de bus, op de achtergrond boerderij Raaieind

Businzittenden (slachtoffers)

De slachtoffers die het leven lieten bij deze dramatische gebeurtenis en op slag gedood werden waren:

- Franciscus Winckens, 65 jaar, gehuwd en vader van negen kinderen, uit Venray.
- Pieter Johannes Swinkels, 58 jaar, gehuwd en vader van acht kinderen, uit Venray.
- Peter Johannes Antonius Hubertus Moorrees, 17 jaar, uit Horst.

Zwaar gewond werden:

- Gerard Johannes Hubertus Peters, vertegenwoordiger uit Venray, zwaar gewond (hoofdwond en beide benen gebroken). Hij overleed twee dagen later op 16 februari 1931, hij was 48 jaar oud.
- dhr. L. Kleven, 29 jarige bakker uit Horst, zwaar gewond aan hoofd en borst en 2 gebroken benen.
- dhr. H. Joosten, wethouder van Grubbenvorst, zwaar gewond, hij moet waarschijnlijk zijn rechtersvoet missen.

Licht tot ernstig gewond werden:

- mevr. Swinkels (echtgenote van Pieter J. Swinkels die het ongeluk niet overleefde) hoofdwond en beenbreuk, en hun zoon.

- Harry Vollenberg, Venray, 14 jaar.
- dhr. Gerard van Leuken, koopman uit Venray, 38 jaar, vader van 7 kinderen.
- Chauffeur J. Wieferink uit Venray, ernstige hoofdwond.
- dhr. Graus uit Horst (woonwagenbewoner).
- mevr. Graus-Hulkens uit Horst, ernstige shocktoestand, zij overlijdt op 6 maart 1931.
- Mevr. Peters, echtgenote van Gerard Peters die het ongeluk niet overleefde, en hun zoon, beiden uit Venray.
- dhr. Van Dijk uit Venray, zijn duim werd afgerukt. Na verbonden te zijn kon hij het ziekenhuis weer verlaten.
- mevr. Winckens uit Venray, dochter van de overleden F. Winckens, en haar zoon.

Vijf personen konden na behandeling meteen naar huis:

- dhr. Th. Van Dijck, koopman uit Venray.
- dhr. J. Gommans uit Venray, soldaat in Blerick.
- dhr. A. Jacobs, koopman te Leunen.
- dhr. A. Janssen uit Horst.
- dhr. J. Versstraelen uit Venray.

Blijken van medeleven

De burgemeesters van Venlo, Venray en Horst kregen telegrammen van H.M. Koningin Wilhelmina, de commissaris der Koningin in Limburg en de Bond van Nederlandse autobusondernemingen met het verzoek hun oprechte deelneming aan de nabestaande van de slachtoffers over te brengen.

De commissaris der Koningin bezocht het St. Jozefziekenhuis om zich persoonlijk op de hoogte te stellen van de toestand van de gewonden.

Oorzaak van de ramp

De oorzaak van de ramp waren de openstaande spoorbomen, die de overwegwachteres had moeten sluiten. De media nam het al snel op voor de moeder van het grote gezin. Dat er sprake was van nalatigheid was wel duidelijk, maar de vraag was of dat ook verwijtbaar was? De pers was van mening dat er kritisch naar de N.S. gekeken moest worden. Welk bedrijf haalde het in zijn hoofd om zo'n zware post toe te vertrouwen aan een vrouw die én ziekelijk én de zorg voor zo'n groot gezin had. Die verontwaardiging was niet alleen in Venlo te horen.

In heel Nederland nam men het op voor de ongelukkige spoorwachteres. Deze campagne werd voortgezet in cabaretliedjes. In de liedjes draaide het niet om de slachtoffers, de afschuwelijke details, de uiteen gereten bus of het gekerm van de gewonden, maar het ging om de wachteres met haar talrijke kroost, die verzuimd had de bomen te sluiten. De dichter klaagde de wachteres niet aan voor haar schuld, maar beklaagde haar lot.

Klachtlied van een wachteres

O God, ik leef in nood, ik heb door mijne schuld gedood
Vier mensen onverwacht, waar ik toen niet aan dacht.
Ik heb jarenlang trouw mijne plicht vervuld
Nu heb ik verzuimd: een ongeluk door schuld.
Ik kan het niet meer aan, ik kan geen voet meer gaan
Ja, geheel mijn leven lang, mijn gemoed blijve zeer bang.

Ik, moeder van een gezin, had tot taak en tot gewin,
Voor mij zo talrijke kroost, een post zoo onverpoost.
Mijn moederhart was op dat ogenblik
Misschien meer op mijn kinderen beschikt.
Want ach, mijn taak was zwaar, meermalen werd ik gewaar
Ik had aan de maatschappij, verlichting gevraagd voor mij.

Ik vergeet nooit dat ogenblik, vol aller angst en schrik,
Hoe zovele mensen daar, als wrakken al te gaar.
Ik hoor daar nog die verschrikkelijke stoot
Die allen daar bracht in den grootsten nood
Auto versplinterde gansch, dood en gewonden thans.
O, God, sta mij bij, heb met mij medelij.

Epiloog

Wachteres Egberdina Ebben van wachtpost 66 te Blerick werd ten gevolge van het niet sluiten van de bomen van haar wachtpost, op 27 maart 1931 door de N.S. op staande voet ontslagen. Ze was tot die datum ziek. *“Zo betaalt ook nu weer de arbeidster met broodroof voor de gevolgen van de rationalisatie van de directie”*, aldus de krant.

Rechtszaak:

De rechtbank van Roermond deed op 16 juni 1931 uitspraak in de zaak tegen mevr. Ebben-Janssen uit Grubbenvorst en veroordeelde haar tot een maand hechtenis, wegens *“het doen ontstaan van gevaar voor het verkeer door mechanische kracht over een spoorweg”*. De eis was: drie maanden hechtenis wegens dood door schuld. De straf werd uiteindelijk verminderd tot een week hechtenis doordat koningin Wilhelmina gratie verleende.

Intussen was het gezin van de wachteres overgeplaatst naar wachtpost 56 bij Melderslo. In wachtpost 66 trok een ander spoorweggezin en ook deze vrouw bewaakte de overweg.

Op het einde van de vijftiger jaren kwam de spoorwegovergang bij wachtpost 66 te vervallen. Het verkeer maakte sindsdien gebruik van de onderdoorgang bij het enkele honderden meters verderop gelegen spoorviaduct over de Horsterweg.

Op de plaats van wachtpost 66, kruist anno 2014 de A 67 de spoorlijn Venlo-Nijmegen.

Situatie anno 2014. In de cirkel lag vroeger wachtpost 66. Links boven was het Floriadeterrein.

Sevenum, januari 2014

Bronnen:

Nieuwe Venloosche Courant

Het Vaderland, Ned. krant uitgegeven in Den Haag, in de jaren
1869-1981

Nieuwsblad van het Noorden, Groningen, 1888-2002

Peel en Maas

Tribune, uitg. SP

Buun, 2001

www.maaslijn.net/post66

Met dank aan Jan van Rens, Ruud Timmermans en Birgitte Beeren
voor hun bijdrage.

Op pagina 48-49 van het boek "*Oud Horst in het nieuws, 1930-1938*"
bestedt Loe Derix ook aandacht aan dit ongeluk. ◀

WOUT HERMANS EN ZIJN KASTELEN

Tussen ruïne en moderne architectuur

Jan Duijf

Als Wout Hermans op zijn 55e stopt met werken, zoekt hij een nieuwe uitdaging. Via de gemeente Horst aan de Maas komt hij in aanraking met plannen om het kasteel Broekhuizen weer op te bouwen. Daarna raakt hij betrokken bij de conservatie en opbouw van de kastelen in Afferden en Horst. Wat zijn de drijfveren en ambities van Wout Hermans? Wat wil hij met de kastelen bereiken?

De 59 jarige Wout Hermans heeft zijn wortels in Ooijen en Broekhuizenvorst. De grootvader van vaderszijde van Wout bewoonde De Beerendonck in Broekhuizenvorst, terwijl een broer van zijn opa het bekende huis De Kolk aldaar bezat. Een andere broer van zijn grootvader

zat op Hoeve Op Wis. Aengezand te Ooijen was het stamhuis van de familie.

Wout woont nu in Broekhuizenvorst, maar groeide als kind op als bewoner van het kasteel Ooijen. De vader van Wout kocht kasteel Ooijen rond 1950. In 1953 ging hij er met zijn vrouw wonen. Behalve het kasteel maakten ook een camping en een boerderij onderdeel uit van het Landgoed Ooijen. Later is de boerderij in tweeën gesplitst.

Geworteld zijn, wordt door Wout opgevat als vergroeid zijn met de eigen omgeving. Hij is ervan overtuigd dat het landschap waar men opgroeit, en de manier waarop daarmee wordt omgegaan zich veel eerder in de genen verankert, dan algemeen wordt aangenomen. Wout hecht dan ook grote waarde aan het intact laten van het huidige landschap. Hij zegt moeite te hebben met bijvoorbeeld de aantasting van het landschap als gevolg van de ontwikkelingen rond de oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum.

Toch voelt Wout Hermans zich geen typisch dorpsmens en ziet hij zichzelf als een relatieve buitenstaander, waardoor hij vaak een andere kijk op zaken heeft. Deze onbevangenheid maakt dat hij heeft geleerd om op zijn eigen creativiteit te vertrouwen. Mede als gevolg van een lichte vorm van dyslexie heeft hij geleerd om makkelijker 'out of the box' denken en met andere antwoorden te komen. Dat helpt erg bij het tot ontwikkeling brengen van de projecten waar hij bij betrokken was en is.

Kasteel Ooijen tijdens de renovatie

Rond 1975 kwam kasteel Ooijen in het bezit van een nieuwe eigenaar. Die richtte zich op de camping en zou het kasteel willens en wetens hebben laten vervallen. In 1990 werd de stichting kasteel Ooijen opgericht. Wout zat in die stichting en is daar een jaar of tien en later als voorzitter behoorlijk actief voor geweest; met als hoofdtaken het verwerven van middelen en onderhandelingen met de eigenaar over de restauratie. Tegenwoordig kan men in Ooijen het prachtige resultaat van die inspanningen bewonderen.

Er is niet altijd loon naar werken. Samen met Jos Jenniskens, indertijd wethouder in Horst, probeerde hij tevergeefs de heropbouw van het kasteel te Broekhuizen van de grond te krijgen. Een herbestemming onderzoek, een budget van de gemeente, een uitgewerkt herbouwplan en een marktpartij die wilde investeren, bleken niet afdoende om de heropbouw te kunnen realiseren. Men kon met de eigenaren eenvoudigweg niet tot een akkoord komen.

Kasteel Bleijenbeek Afferden

Vanaf 2010 is Wout Hermans als projectleider betrokken bij de consolidatie en de gedeeltelijke renovatie en restauratie van kasteel Bleijenbeek in Afferden. Bij consolidatie kan men kiezen tussen herhaalde consolidatie en duurzame consolidatie, door bijvoorbeeld restanten te overkappen. Deze benadering kan ook leiden tot een radicalere aanpak zoals die men toepast bij de Keверberg in Kessel: daar worden de restanten gecombineerd met moderne architectuur. De Keверberg maakt door de ligging kernachtig deel uit van de Kesselse gemeenschap. De Keверberg is daardoor direct toegankelijk en geschikt voor activiteiten van die gemeenschap.

Het kasteel in Horst was als ruïne nog slechts in restanten behouden. Die restanten moesten worden geconsolideerd, maar nadien kwam veel nadruk te liggen op de reconstructie van hoe het gebouw er ooit uitgezien moet hebben.

De Horster situatie van het kasteel kenmerkt zich door een relatieve afgelegenheid van de kern. Hier is het moeilijker om de betrokkenheid van de bevolking vorm te geven dan in Kessel. Een centrale vraag is dan ook steeds: hoe die betrokkenheid op te roepen? Behalve de reconstructie van het gebouw is het daarom van het grootste belang om een visie te ontwikkelen voor het kasteel en zijn omgeving. In dat verband zou een onderzoek naar de herbestemming van het kasteel en zijn omgeving nieuwe aanknopingspunten kunnen bieden voor de ontwikkeling van het geheel. Daar zijn gelden voor nodig.

Huys Ter Horst en omgeving

Binnenkort start er een werkgroep die gaat brainstormen over een overkoepelende visie voor het totale gebied. Welke functies kunnen in het gebied worden waargemaakt middels een maatschappelijk verdienmodel? Self supporting is dan het uitgangspunt.

In Horst is er dus behoefte aan visie, samenhang en beweging. Zo kan het Horster kasteel de grootste bijdrage leveren aan het welzijn van de gemeenschap: bijdragen aan de identiteit en dienen als landmark voor de wijdere omgeving. Zo kan zijn maatschappelijke en culturele verankering gestalte krijgen. Wout heeft de overtuiging dat het zorg besteden aan het culturele erfgoed dient als tegenwicht tegen de globalisering.

Wout benadrukt dat er maatschappelijk geld in het geding is en dat geld moet worden verantwoord. In dat verband vindt hij het van groot belang dat de projecten worden open gesteld voor publiek. De belastingbetaler moet iets kunnen beleven.

Tegenwoordig is Wout twee tot drie dagen, gedurende vijftien uur per week, bezig met 'zijn' kasteel Afferden. Zijn hoofdtaken bestaan uit het werven van fondsen, overleg met aannemers en onderaannemers, met de overheid en bestuurszaken.

De ervaring leert hem dat details erg ophouden. Als een archeoloog elke steen wil onderzoeken, dan werkt dat sterk vertragend bij de projecten. In zijn optiek is het belangrijk om zoveel mogelijk aan de historiciteit recht te doen en tegelijkertijd voortgang te boeken.

Dat betekent dat er een constante belangenafweging nodig is. Vaak gebeurt dat onder tijdsdruk, omdat de subsidies tijdgebonden zijn. Detailonderzoek kan dan onverantwoord vertragend werken. Een heropbouw tot in detail is bovendien een onrealistisch uitgangspunt.

Wout Hermans hecht grote waarde aan een duidelijke visie op wat men met de overblijfselen van een kasteel en zijn omgeving beoogt. Hij is geen purist die de ruïne de ruïne wil laten, maar hecht aan een functie van het culturele erfgoed voor het heden. Mensen moeten gebruik kunnen maken en liefst genieten van het gerealiseerde. In die zin wil hij de geschiedenis van een gebouw en zijn omgeving nieuw leven inblazen. Voor de realisatie van zijn plannen is hij afhankelijk van besturen, overheden, sponsors en vrijwilligers. Zijn blijvende inzet geeft blijk van een groot doorzettingsvermogen en een talent om samen met anderen letterlijk en figuurlijk wat op te bouwen. ◀

MUNCKHOF

**Zorgeloos vervoer
begint bij Munckhof**

Tel. 077 397 8888
www.munckhof.nl

DE HEILIGING VAN DE HEMEL OP AARDE

Jan Duijf

Gewichtig

Onder de hemelse klanken van klokkengebeier loop ik naar de Lambertuskerk om 'het meest indrukwekkende ooit over Horst verschenen boek' af te halen. Ter hoogte van het notabelenpad op het Oude Kerkhof, vraagt mij een mevrouw op leeftijd, met een gemiddeld Horster voorkomen: 'is er iemand dood?' Ik antwoord gevat: 'nee, ze hebben de heiligen juist weer tot leven gebracht.' Ze is trouwens niet van plan om het boek te kopen: 'volgens mijn schoonzus weegt het boek wel drie kilo.'

Drie kilo lijkt mij wat aan de zware kant, maar tijdens de presentatie merk ik al gauw dat 'De Hemel op Aarde' in feite nog veel gewichtiger is. De wereldlijke- (burgemeester en sponsors) en de geestelijke macht (kerk, klooster en kunst) zijn stevig vertegenwoordigd. De vespers worden nog aarzelend gezongen. Een pront blokfluitorkest fluit dat het een lieve lust is. Het boek wordt door de eredienst met de minuut belangrijker.

Autoriteit

'De hemel op aarde' wordt tijdens de presentatie verbaal gezegend door de hulpbisschop en een cultuurpaus. De eerste spreekt deemoedig de hoop uit dat het boek 'tot de ziel van de lezers' zal doordringen en de tweede hoopt van ganser harte dat de Horstenaren na lezing van het boek een kunstig gesneden heiligenbeeld kunnen onderscheiden van een gipsen fabrieksheilige.

De presentatie van het boek 'De hemel op aarde' is een culturele gebeurtenis van het hoogste Horster niveau en een boekpropaganda van het zuiverste wijwater. Wie durft er dan nog wat in te brengen tegen dit massieve en monumentale boek van het heilige verbond tussen kerk en kunst? Tegen het spreken vanaf de waarheidsverkondigende preekstoel? Tegen het 'meest indrukwekkende boek ooit over Horst verschenen?'

Tante Marieke

De gebeurtenissen in de kerk roepen in mij de herinnering wakker aan mijn dierbare oudtante Marieke (Duijf Marie). Een bijzonder goedgehartig, lief, sober levend mens en lid van de Derde Orde van de Heilige Franciscus. In het bezit van twee smaakvolle, vertederende en blozende porseleinen heiligenbeeldjes: Jozef en Maria met Jezus. Tante is een fanatiek bidster en bekwaam verslijtster van de rozenkrans. Haar geloof belijdend in stilte en bescheidenheid . Op haar doodsprentje staat dat ze bij leven veel last heeft gehad van een streng godsbeeld. Een schrikbeeld van de Almachtige en een levensangst die zij, en met haar vele anderen, in de bewierookte Lambertuskerk opdeed. Geen wonder dat zij haar vriendelijke beeldjes zo koesterde en liefhad.

Volksdevotie

Was de wijd verbreide volksdevotie in onze contreien niet ook de uitdrukking van de behoefte om te komen tot een meer ontspannen en persoonlijkere band met de heiligen en God dan in die grote, anonieme, kerk mogelijk was? Een nis in de geloofsbeleving die de onaantastbare, censurerende en autoritaire gezagspositie van de Lambertuskerk ontvluchtte of tenminste ontweek? En vormden de ontelbare gipsen en porseleinen heiligenbeelden die onder de bevolking in omloop waren niet net zo goed de kern en traditie van het geloof van de Horstenaren? En vond en vindt er geen regelrechte (heidense) aanbedding plaats van gipsen en porseleinen heiligen, ondanks het kerkelijke verbod om die heiligen te aanbidden?

*Beste Antonius, goeie vrind,
zorg dat ik mijn meest indrukwekkende boek terug vind.*

Dat is geen vraag om bemiddeling, maar een gerichte opdracht aan de heilige om dat wat foetsie is, weer tevoorschijn te toveren. Geen kerkelijk toegestane verering, maar illegale, heidense aanbedding. U begrijpt dat het voorbeeld volstrekt denkbeeldig is, want dit boek is speciaal gemaakt om nooit kwijt te kunnen raken.

Kwaliteit en chauvinisme

Los van alle retoriek rond de presentatie is de vormgeving van 'De hemel op aarde' natuurlijk dik in orde. Het boekwerk leert en profiteert zichtbaar en nadrukkelijk van het in 2005 verschenen boek over de Venrayse Petrus Banden Kerk: het is overzichtelijk ingedeeld, de verbindende en heldere tekst van Wim Moorman voldoet meer dan prima, en de foto's zijn fenomenaal. De grijstinten op de achtergrond van de foto's laten de beelden en voorwerpen prachtig, bijna driedimensionaal, verschijnen. Geen witte achtergrond zoals bij poëzieplaatjes. Prachtige uitvergrotingen van eerder ongeziene details. Het boek zelf is een kunstwerk!

Het is jammer dat het Horster- net wat groter (en dikker) is dan het Venrayse boek. Dat kan alleen een club van mannen bedenken. Het zou toch prachtig zijn als de volgende oplage van de beide boeken leidt tot één cassette met als titel: 'De Peelkathedralen'. Dezelfde vormgever en fotograaf hebben we al!

Macht en theater

Van kindsbeen af ben ik opgegroeid 'in de schaduw van de kerktoeren'. Lang voordat ik misdienaar werd, was ik al onder de indruk van de enorme afmetingen van de Lambertuskerk: de imposante toren, de massieve zuilen en het hoge en grote priesterkoor met altaar. De ontelbare hoeveelheid bakstenen. Allemaal de regelrechte uitdrukking van rijkdom en macht, bedoeld om gezag in te boezemen en status uit te drukken. Macht die door de geestelijken werd gerepresenteerd en uitgeoefend middels de kerkelijke rituelen die een beroep doen op al onze zintuigen. En al die zintuigen probeert te verleiden. En waarbij de complete kerkinventaris op gezette tijden een rol speelt. Wat denkt u van de biechtstoel als symbool?

Komt de kerk als machtscentrum en theatrale omgeving, en de inventaris als machtsmiddel en theatraal attribuut, in het boek voldoende uit de verf? Of de tragische kant van de grote figuur van Deken Debije, die tijdens zijn levensavond lijdzaam aan moest zien hoe zijn machtige levenswerk door de voortschrijdende ontkerkelijking tot een anachronisme werd?

Conclusie

Het wrange en vervelende is dat het mooie boek deze heiliging helemaal niet nodig heeft: door zijn prachtige vormgeving en heldere, genuanceerde teksten kan het moeiteloos op eigen benen staan. Een bescheidenere en neutralere presentatie zou bovendien meer recht hebben gedaan aan het wetenschappelijke karakter van het werk.

Voor mij kreeg de presentatie nu teveel een retorische en ideologische lading: alsof Het Rijke Roomsche Leven van weleer nog één maal moest opvlammen tot meerdere eer en glorie van het boek. Maar tegenwoordig brandt het heilige vuur bij veel Horstenaren op een laag pitje of is het volledig uitgedoofd. De moderne Horstenaren hebben hun interieurs en tuinen volgestouwd met Boeddhabeelden.

Hoe heiligt men in Horst een boek? Door bij de presentatie aan te sluiten en steun te zoeken bij een instantie die in onze streken van oudsher het patent heeft op heiligen en heiligverklaring: de Rooms Katholieke Kerk. Door gebruik te maken van haar rituelen, autoriteit en theatrale omgeving. Door het boek te plaatsen in een eeuwenoude mystificerende traditie van een organische, door het geloof verbonden, gemeenschap. Door autoriteit op de preekstoel te zetten. Door het allemaal te overgieten en op te hemelen met een chauvinistisch sausje.

Voor wie was deze presentatie eigenlijk bedoeld? ◀

LEZINGEN en EXCURSIES

De verslagen van de lezingen en excursies worden na de lezing of excursie op de website van het LGOG kring Ter Horst geplaatst. Met ingang van deze uitgave vermelden wij alleen de omschrijving met een verwijzing naar de website www.lgogterhorst.nl. Mocht u niet in de gelegenheid zijn de website te raadplegen, dan kunt u contact opnemen met de secretaris.

10 januari 2013

Bezoek aan de St. Johannes de Doperkerk in Meerlo onder leiding van de heer Thiesen en de heer Jacobs

30 januari 2013

Lezing: "De geschiedenis van de familie Esser", door de heer Jan Min

6 april 2013

Excursie Burg Vogelsang en Kornelimünster,

10 april 2013

Lezing: "Peelschatten" door de heer Huub Kluijtmans

25 mei 2013

Wandeling door Griendtsveen in het kader van 150-jaar LGOG

3 juli 2013

Wandeling over de "Zwarte Plak" onder leiding van de heer Jan Philipsen

11 september 2013

Lezing: "Van karrenspoor tot verharde weg", door mevr. Nel Verstegen-Maessen uit Sevenum

6 november 2013

Lezing "Pruisische plakaten, Pruisen aan de macht", door Prof. Dr. Louis Berkvens

18 december 2013

Lezing: "De hemel op aarde, de Sint-Lambertuskerk te Horst en haar inventaris." door Drs. Wim Moorman

27 december 2013 - Kleine excursie in Horst

JAARVERSLAG 2013 KRING TER HORST.

Jan Vissers, secretaris

Bestuur en leden:

Samenstelling per 31 december 2013:

De heer drs. M.P.G.M. van den Munckhof, voorzitter, de heer P.J.T. Vissers, secretaris, de heer P. Jakobs, penningmeester en de leden: de heer ing. P.J.M. Jakobs, de heer drs. X.C.C. van Dijk, mevrouw W.J.G. Seuren-Keijsers en de heer A.H. Snellen.

De kring telde op 31 december 2013 171 leden waarvan 41 gezinsleden. Op 31 december 2012 bedroeg dit aantal 183, waarvan 40 gezinsleden.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar 6 maal.

Tijdens deze vergaderingen werden de lopende zaken besproken, zoals de samenstelling van het jaarprogramma, de lezingen en de voorbereidingen van de excursies. Op de agenda stonden ook nog de uitgave van het informatieblad INFO LGOG, de samenwerking met de redactie, de voortgang van het TerHorst Net en de samenwerking met diverse geledingen binnen onze gemeente en met de gemeente zelf. Ook werd de samenwerking met de overige kringen besproken. Tevens stond het 150-jarig jubileum van het LGOG diverse keren op de agenda.

Bestuurssamenstelling:

Tijdens de jaarvergadering van 2013 werd de heer Xavier van Dijk weer benoemd. Hij vulde de vacature in die een jaar eerder was ontstaan.

Lezingen in 2013:

30 januari

De heer Jan Min uit Venray over "De geschiedenis van de familie Esser" (42 belangstellenden)

6 maart

Jaarvergadering en na de pauze een inleiding over Evertsoord door de heer Huub Dings (42 belangstellenden)

10 april

De heer Huub Kluijtmans uit Grashoek over: "Peelschatten" (57 belangstellenden)

11 september Mevrouw Nel Verstegen uit Sevenum over
"Straatnaamgeving in Sevenum" (55 belangstellenden)

6 november

De heer prof. Dr. Louis Berkvens uit Maastricht over "Pruisische
plakkaten" (60 belangstellenden)

18 december

De heer drs. Wim Moorman over "De Hemel op aarde"
(60 belangstellenden)

*Gemiddeld: 2013: 53 bezoekers
2012: 61 bezoekers
2011: 56 bezoekers*

Excursies in 2013:

9 januari

Excursie naar de Johannes de Doperkerk in Meerlo met een
inleiding door de heren Reinier Thiesen en Arnold Jacobs
(40 deelnemers).

6 april

Eendaagse excursie naar Burg Vogelsang en Kornelimünster
(Duitsland). (53 deelnemers)

27 december

Kleine excursie in samenwerking met de kring "Maas en Niers" de
St. Lambertuskerk, atelier Bert Coppus of het Koperslagersmuseum
in Horst. (42 deelnemers)

Dorpswandelingen in 2013:

25 mei In het kader van het 150-jarig jubileum van het LGOG vond
een wandeling plaats door Griendtsveen (31 deelnemers).

3 juli Avondwandeling in de omgeving van de "Zwarte Plak" onder
leiding van de heer Jan Philipsen. (97 deelnemers)

*In totaal organiseerde LGOG kring Ter Horst in 2013 14 activiteiten
waaraan in totaal 714 personen deel namen.*

Acties in 2013:

Op verzoek van een grote supermarkt in Horst heeft LGOG kring Ter Horst haar medewerking verleend aan een mokkenactie. Door middel van een spaaractie konden klanten sparen voor mokken met afbeeldingen van oude horster gebouwen. De foto's hiervoor waren genomen uit onze uitgave: "Dorpseigene van Horst" uit 1980. Op de mokken stond ook het logo van het LGOG afgebeeld.

Cursus:

Zoals ieder jaar gebruikelijk werd in het winterseizoen weer een cursus georganiseerd. Dit jaar werd gekozen voor drie cursusavonden over "Deportatie en Holocaust". De lezingen werden verzorgd door een viertal inleiders. Dit waren:

Dhr. G. van der Vorst: "De liquidatie van Salomon Walvis"

Dhr. G. Sonnemans "Deportatie en dwangarbeid"

Dhr. H. van Rens: "Horst en de Holocaust"

Op 15 en 22 januari en op 5 februari 2013 vormden de 45 deelnemers een aandachtig gehoor.

De cursus werd zoals gebruikelijk in de instructieruimte van museum "De Kantfabriek" in Horst gehouden.

INFO LGOG Kring Ter Horst:

In 2013 werden onder redactie van de heren J.H. Jenniskens en J.T.L. Duijf de nummers 48 (februari) en 49 (september) gepubliceerd. In de INFO zijn onder meer opgenomen de verslagen van de jaarvergadering, cursus, lezingen en andere activiteiten. Verder verzorgen Wim Moorman, Xavier van Dijk, Hans Steenmetz, Hay Mulders en Harrie Raaymakers regelmatig een vaste rubriek. De redactie verzorgt in ieder nummer een interview met een bekende streekgenoot. Verder waren er losse artikelen en interviews die inhaakten op de actualiteit. Het blad verschijnt in een oplage van 200 exemplaren en wordt mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van regionale sponsors. Nieuw in 2013 is dat alle illustraties, indien mogelijk, in kleur worden afgedrukt.

TerHorstNet:

Mede op initiatief van het bestuur van LGOG kring Ter Horst heeft de gemeente een werkgroep ingesteld om tot een digitale database

te komen van archieven, oude foto's en ander beeldmateriaal dat te maken heeft met het verleden van de gemeente Horst aan de Maas. Als voorbeeld is genomen het Venrayse RooyNet. Het bestuur van het LGOG kring Ter Horst is vertegenwoordigd in de werkgroep. Gedurende het jaar 2011 is TerHorstNet gestart en draait nu op verschillende plaatsen. In 2013 is het project ondergebracht bij de bibliotheek in Horst. Door een tekort aan vrijwilligers verloopt de voorgang erg stroef.

Historisch Educatief Platform (HEP)

De website van Het Historisch Educatief Platform wordt nog steeds veelvuldig geraadpleegd. Deze site bevat veel lesprogramma's voor het onderwijs. De onderwerpen die gekozen worden moeten betrekking hebben op de historie van de omgeving in de ruimste zin van het woord. Momenteel wordt bekeken wat de mogelijkheden voor de toekomst zijn.

Overleg Heemkundeverenigingen:

Jaarlijks wordt een bijeenkomst georganiseerd van het Regionaal Overleg met de Heemkundeverenigingen. Aanwezig zijn vertegenwoordigers van America, Broekhuizen, Grubbenvorst, Meerlo-Wanssum, Melderslo, Merselo, Sevenum, Venray, Castenray, Helden en Horst. Er wordt uitgebreid van gedachten gewisseld over elkaars activiteiten. Afgelopen najaar werd in Venray vergaderd en was ook onze kring vertegenwoordigd. ◀

PROGRAMMA 2014

12 maart 2014: Jaarvergadering.

5 april 2014 Ééndaagse excursie

9 april 2014: Lezing.

27 en 28 sept. 2014 Tweedaagse excursie

Wintercursus (dinsdagen): 14 en 21 januari en 4 en 11 februari 2014

MB Administratie

voor uw complete administratie

Marjo Beckers

tel. 077 - 397 17 12

e-mail: marjobeckers@hetnet.nl

BESTUUR LGOG KRING TER HORST

Voorzitter:

Dhr. drs. M.P.G.M. van den Munckhof, (Marcel)
Harrie Driessenstraat 3, 5961 TT Horst. Tel: (077)3981833
vdmunckhofm@gmail.com

Secretaris en vice-voorzitter:

Dhr. P.J.T. Vissers, (Jan)
Hertog Willemlaan 16, 5961 TK Horst. Tel: (077)3984140
secretariaat@lgogterhorst.nl

Penningmeester:

Dhr. P. Jakobs R.T., (Peter)
De Pelslap 7, 5961 LP Horst. Tel: (077)3985242
peter.jakobs@ziggo.nl

Lid:

Mw. W.J.G. Seuren-Keijsers, (Mien)
De Donckstraat 41, 5975 AB Sevenum. Tel: (077)4671443
pwa.seuren@home.nl

Lid:

Dhr. ing. P.J.M. Jakobs, (Pieter)
Gastendonkstraat 15, 5961 JW Horst. Tel: (077)3986873
lgog@lgogterhorst.nl

Lid:

Dhr. A.H. Snellen (Arie)
Nieuwe Baan 6, 5865 AN Tienray. Tel: (0478)692196
arie48@ziggo.nl

Lid:

Dhr. drs. X.C.C. van Dijk (Xavier)
St. Josephstraat 18, 5961 GM Horst. Tel: (077)4654354
x.van.dijk@raap.nl

Verspreiding convocaten/persberichten:

Dhr. drs. W.J. Moorman, (Wim)
Meterikseweg 153, 5961 CV Horst. Tel: (077)3981606
wim.moorman@hetnet.nl